

Vastavalmistuneiden työelämään sijoittuminen 2004–2006

Johanna Penttilä | Janne Jauhiainen

SUOMEN LAKIMIESLIITTO -
FINLANDS JURISTFÖRBUND ry

Vastavalmistuneiden työelämään sijoittuminen 2004–2006

SISÄLLYS

1 Selvityksen tausta ja toteutus.....	5
1.1 Selvityksen toteutus	5
2 Vastaajien taustatiedot.....	6
3 Maantieteellinen sijoittuminen	6
4 Yliopisto–opinnot	8
4.1 Opiskeluajat	8
4.2 Opintojen viivästymisen syyt.....	8
4.3 Muu koulutus	10
5 Auskultointi	10
6 Opintojen aikainen työhistoria	11
6.1 Opintojen aikainen työskentely	11
6.2 Koulutusalan työkokemus	12
7 Vastavalmistuneiden työnhakuprosessi.....	14
7.1 Työnhaun kesto.....	14
7.2 Tärkeimmäksi koetut tekijät työnhaussa	15
7.3 Miten ensimmäinen työpaikka on saatu?	16
8 Ensimmäinen valmistumisen jälkeinen työsuhde.....	18
8.1 Työnantaja	18
8.2 Ensimmäisen työsuhteen laatu	18
8.3 Työtehtävät	20
8.4 Palkka	23
8.5 Vastaajien näkemys palkan ja tehtävien vastaavuudesta	27
8.6 Ylitöiden määrä	28
9 Oikeustieteilijät työmarkkinoilla	29
9.1 Työsuhteiden vaihtuvuus valmistumisen jälkeen.....	29
9.2 Vastavalmistuneiden työttömyys	30
10 Nykyinen työtilanne	32
10.1 Asema organisaatiossa	34
10.2 Työn vaatavuustason ja akateemisen koulutuksen vastaavuus	34
10.3 Nykyisen työn vastaavuus koulutusalaan	35
10.4 Nykyisen työn arviointia	38
10.5 Vastaajien tulevaisuudennäkymät.....	39
11 Päätösesanat.....	40

1 Selvityksen tausta ja toteutus

Lakimiesliitto toteutti edellisen Tiina Mäkitalo-Keinosen tekemän selvityksen vastavalmistuneiden oikeustieteilijöiden työelämään sijoittumisesta vuonna 2004. Tällöin toteutettu kysely valmisteltiin soveltuvilta osin ottamaan huomioon Akavan Laaser-hankkeessa todettu tarve arvioida myös työllistymisen laadullista puolta. Tällä kertaa Lakimiesliitto halusi saada kattavasti tietoa, joka olisi vertailukelpoista edellisessä selvityksessä tehtyihin havaintoihin nähden. Keskeisenä tavoitteena käsillä olevassa selvityksessä on hahmottaa edeltävän kolmen vuoden aikana tapahtuneita muutoksia vastavalmistuneiden asemassa työmarkkinoilla.

Tämäkertainen selvitys toteutetaan Lakimiesliiton ja Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otuksen yhteistyönä. Kyselyn ohjauksesta vastasi Lakimiesliiton viestintäpäällikkö Aleks Henttonen. Tutkimusaineiston analysoinnista ja raportoinnista kantoi päävastuun Otuksessa tutkija Johanna Penttilä. Kyselyn käytännön toteutuksen ja osan analyyseistä teki Otuksen toiminnanjohtaja Janne Jauhiainen. Samalla kun selvitys tuottaa Lakimiesliitolle ajantasaista tietoa, toimii hanke taustana Otuksen opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden opiskeluaikaisia ja sitä seuraavia työelämäkokemuksia ja –käsityksiä selvittäväälle hankkeelle, joka käynnistetään vuonna 2008. Tämän selvityksen tuloksilla ja aineistolla muodostetaan kuvaa keskeisistä kehitystrendeistä selvästi professio-orientoituneen oikeustieteellisen alan vastavalmistuneiden näkökulmasta.

1.1 Selvityksen toteutus

Selvitys toteutettiin maaliskuussa 2007 internet-kyselynä Lakimiesliiton käyttämällä kyselysovelluksella. Kutsu osallistua kyselyyn lähetettiin kaikille niille oikeustieteen maisterin tai kandidaatin tutkinnon vuosina 2004-2006 suorittaneille henkilöille, joiden posti- tai sähköpostiosoite oli tiedossa. Osoitelähteinä toimivat Lakimiesliiton jäsenrekisteri sekä Helsingin, Turun ja Lapin yliopistojen opiskelijarekisterit.

Kaikkiaan jonkinlainen yhteystieto oli 1221 henkilölle. Näistä kaikille niille, joiden sähköpostiosoite tunnettiin, lähetettiin henkilökohtainen vastauslinkki kyselylomakkeeseen vain sähköpostitse. Niille, joiden sähköpostiosoite ei ollut tiedossa, lähetettiin kirjeenä kutsu vastata kyselyyn internetissä. Kysely oli suojattu salasanalla, jotta vain kutsun saaneet vastaisivat. Ensimmäisellä kierroksella lähetettiin 871 sähköpostikutsua ja 350 kirjettä. Sähköposteista 110 ei mennyt perille, koska rekisterissä ollut osoite ei ollut enää voimassa. Siitä ei ole tietoa, kuinka suuri osa perille välitetyistä sähköposteista meni osoitteeseen, joka todella on aktiivisessa käytössä.

Vanhentuneiden sähköpostiosoitteiden tilalle löytyi postiosoite mainituille 110 henkilölle. Näihin lähetettiin myös kirjeenä kutsu vastata kyselyyn netissä. Näin ollen lopullinen määrä kutsuja, jotka lähetettiin sähköpostitse oli 761 ja kirjeitse 460. Sähköpostikutsujen lisäksi lähetettiin kaksi viikkoa myöhemmin muistutusviesti, jossa vastausaikaa jatkettiin.

Sähköpostilinkkinä lähetettyihin kutsuihin vastauksia kertyi lopulta 474 kappaletta, eli niiden osalta vastausprosentiksi muodostui 62. Kirjekutsujen kautta saavutettu vastausaktiivisuus jäi reilusti heikommaksi; kaikkiaan salasanalla suojattuun kyselyyn, johon kirjekutsujen vastaukset ohjattiin, vastasi 93 henkilöä. Kirjeistä 50 kpl palautui myöhemmin Lakimiesliittoon virheellisen osoitetiedon vuoksi, joten 410 kirjettä on voinut mahdollisesti päätyä vastaanottajalle saakka. Näin ollen kirjeitse lähetettyihin kutsuihin vastauksia saatiin vain 23% lähetettyjen kutsujen määrästä.

Loppujen lopuksi kysely on siis lähetetty kaikkiaan 1171 henkilölle, joista 410:lle kirjeitse, kun varmuudella väärän osoitetiedon sisältäneet 50 kirjettä vähennetään. Kirjeitse lähetettyjen osalta ei vastausaktiivisuuden määritelmä ole vertailukelpoinen, koska tarkkaa tietoa todellisuudessa tarkoitettulle vastaanottajalle päätyneistä kirjeistä ei ole. Vastauksia kyselyyn saatiin 567 kappaletta, joten lähetettyjen viestien määrästä laskettuna vastauksia kertyi 48%.

Kirjekutsujen yhteydessä ei tällä kertaa tarjottu mahdollisuutta vastata paperilomakkeella, vaan kaikki vastaukset pyydettiin tekemään nettilomakkeen kautta. Tämä on voinut vaikuttaa vastausaktii-

visuuteen vähentävästi esimerkiksi niin, että kirjeitse lähetetty kutsu ei innosta heti vastaamaan, ellei internet-yhteydellä varustettua tietokonetta ole heti käsillä. Tällöin kutsu voi joko unohtua tai jäädä tarkoituksella vastaamatta, mikäli erikseen vastaamaan meneminen koetaan vaikeaksi.

Edellisessä selvityksessä kolme vuotta aiemmin oli kaikille lähetetty vastauslomake paperisena, ja tarjottu samalla saateviestissä vastaajalle vaihtoehtoisia mahdollisuuksia vastata sähköisellä lomakkeella internetissä. Sähköinen lomake oli samalla tapaa kuin tässä selvityksessä suojattu salasanalla. Kaikista vastauksista edellisellä kertaa oli 10% vastannut sähköisesti ja 90% paperilomakkeella, joten havainnot luovat käsitystä, että kirjeitse lähetetty kutsu vastata sähköiseen lomakkeeseen tuottaa selvästi pienemmän vastausaktiivisuuden kuin sähköpostiin lähetetty suora vastauslinkki. Pelkästään sähköpostitse lähetettävien internet-kyselykutsujen kautta on eri kyselyissä varsin yleisesti päädytty runsaan 40% vastausaktiivisuuteen toimivaan sähköpostilaatikkoon saakka päätyneiden viestien määrästä laskettuna.

2 Vastaaajien taustatiedot

Kyselyyn vastasi 567 henkilöä, joista oikeustieteen kandidaatteja oli 78 prosenttia ja maistereita 22 prosenttia. Helsingin yliopistosta valmistuneiden edustus oli aineistossa aiempaan selvitykseen verrattuna pienempi, joskin edelleen lähes puolet (47 %) vastanneista (ks. taulukko 1). Turun ja Lapin yliopistoista vastaajia oli aiempaa enemmän, Helsingin yliopiston Vaasassa järjestettävässä koulutuksessa opiskelleiden määrä oli pieni ja suunnilleen samanmoinen kuin aiemmassakin selvityksessä. Tutkimus päätettiin tällä kertaa keskittää maisteritasoiseen koulutukseen osallistuneisiin, eikä kyselyä lähetetty oikeusnotaarin tutkinnon suorittaneille. Oikeusnotaarien määrä on varsin pieni, joten kattava vertailu on mielekkäämpää maisteritasoisen koulutuksen sisällä. Åbo Akademista valmistutaan juuri oikeusnotaarin tutkintoon, joten sieltä ei vastaajia tällä kertaa ollut lainkaan.

Taulukko 1. Valmistuneet yliopistoittain

Valmistunut / Yliopisto	Helsinki	Turku	Lappi	Vaasa/HY	Åbo Akademi
2001-2003	53 %	24 %	19 %	3 %	1 %
2004-2006	47 %	28 %	23 %	2 %	0 %

62 prosenttia vastaajista oli naisia. Suomen yliopistoja koskevan KOTA-tietokannan mukaan vuosina 2004-2006 tutkinnon suorittaneista naisia oli 59%. Tältä osin otos edustaa perusjoukkoa hyvin, Valtaosan (93 %) äidinkieli oli suomi. Suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista ei ollut lapsia, perheellisiä oli 95 eli 17 prosenttia vastaajista. Yksi- (60 %) ja kaksilapsiset (30 %) perheet olivat yleisimpiä. Vastaajat olivat keskimäärin 30-vuotiaita nuorimman vastaajan oltua 23- ja vanhimman 63-vuotias. 65 prosenttia vastaajista kuului 26–30-vuotiaiden ja 22 prosenttia 31–35-vuotiaiden ikäryhmään. Tätä vanhempia oli yhdeksän prosenttia aineistosta. 25-vuotiaita tai nuorempia oli neljä prosenttia.

Suomen Lakimiesliittoon kuuluvien osuus vastaajista oli noussut edellisen selvityksen 79 prosentista 88 prosenttiin. Naisista liittoon kuului 89 prosenttia ja miehistä 88 prosenttia. Alle 25-vuotiaista liittoon kuului 83 prosenttia, kun edellisessä selvityksessä niin oli vain 66 prosentin kohdalla. Eniten liittoon kuuluvia (93 %) oli 31–35-vuotiaiden ikäryhmässä.

Opiskelijajärjestötoimintaan oli aktiivisesti osallistunut 17 prosenttia vastaajista, mutta yleisintä oli kuitenkin olla osallistumatta (54 %). Miehet olivat naisia aavistuksen aktiivisempia; heistä opiskelijajärjestöissä oli aktiivisesti toiminut 19 prosenttia ja naisista 16 prosenttia. Edellisessä selvityksessä luvut olivat toisen suuntaiset; silloin miehiä oli aktiivisten joukossa kolmisen prosenttia naisia vähemmän. Kaikissa muissa paitsi yli 35-vuotiaiden ikäryhmässä vastaajista 15–20 prosenttia on ollut opiskelija-aktiiveja. Aktiivisimpia ovat olleet Turun yliopistossa opiskelleet, joista 47 prosenttia on ollut vähintään jonkin verran toiminnassa mukana. Lapissa aktiivisuus on pienintä; 72 prosenttia siellä opiskelleista ei ole ottanut osaa järjestötoimintaan lainkaan siinä missä muiden yliopistojen kohdalla luku on noin puolet opiskelijoista.

3 Maantieteellinen sijoittuminen

Suurin osa vastaajista työskentelee tai asuu edelleen Uudellamaalla ja muutoinkin alueellinen jakauma on samantyyppinen kuin aiemmassa selvityksessä. Uutena muuttujana mukana on ulkomaat, jossa on ilmoittanut asuvansa 10 vastaajaa eli 2 prosenttia aineistosta. Afganistania lukuun ottamatta kaikki mainitut olivat Euroopan maita, yleisimpänä niistä erottui Belgia (4 kpl).

Taulukko 2. Oikeustieteilijöiden maantieteellinen sijainti

Työpaikan sijainti / Yliopisto	Helsingin yliopisto	Turun yliopisto	Lapin yliopisto	Vaasa/ HY	Yhteensä (Lukumäärä / %)	
Uusimaa	231	70	51	8	360	64 %
Varsinais-Suomi	2	43	0	0	45	8 %
Itä-Uusimaa	1	0	1	0	2	0,4 %
Satakunta	0	6	0	0	6	1 %
Kanta-Häme	1	5	5	0	11	2 %
Pirkanmaa	6	12	7	0	25	4 %
Päijät-Häme	2	0	3	0	5	1 %
Kymenlaakso	4	1	1	0	6	1 %
Etelä-Karjala	2	1	0	0	3	1 %
Etelä-Savo	0	2	2	0	4	1 %
Pohjois-Savo	1	3	6	0	10	2 %
Pohjois-Karjala	3	0	5	0	8	1 %
Keski-Suomi	4	2	4	0	10	2 %
Etelä-Pohjanmaa	0	0	4	0	4	1 %
Pohjanmaa	3	6	4	2	15	3 %
Keski-Pohjanmaa	1	1	1	0	3	1 %
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	19	0	19	3 %
Kainuu	1	0	2	0	3	1 %
Lappi	1	0	13	0	14	2 %
Ahvenanmaa	1	0	0	0	1	0,2 %
Ulkomaat	5	4	0	1	10	2 %
Yhteensä	269	156	128	11	564	100 %

Se, missä yliopistossa on opiskellut, vaikuttaa voimakkaasti valmistumisen jälkeiseen alueelliseen sijoittumiseen. Kaikista vastaajista pääosa, 64% on työllistynyt Uudellemaalle. Osuus on suuri kaikista yliopistoista valmistuneiden osalta; Helsingin yliopistosta valmistuneista peräti 86%, HY:n Vaasan koulutuksesta 73%, Turusta 45% ja Lapin yliopistostakin 40%. Turun yliopistosta valmistuneista 28% on työllistynyt Varsinais-Suomeen, mikä kuitenkin vastaa 96% kaikista Varsinais-Suomeen työllistyneistä. Samaten Lapin yliopistosta valmistuneista 10% on työllistynyt Lappiin ja 15% Pohjois-Pohjanmaalle, mutta nämä luvut edustavat 93% ja täyttä 100% vastaaviin maakuntiin työllistyneistä; toisin sanoin vain yksi tämän kyselyn vastaajista, joka on työllistynyt Lappiin tai Pohjois-Pohjanmaalle, tulee muusta kuin Lapin yliopistosta. Uudellemaalle ja Varsinais-Suomeen työllistyneitä on valtaosa kaikista vastaajista. Muiden maakuntien osalta työllistyneiden osuudet ovat verraten pieniä. Niissä kuitenkin Turun ja Lapin yliopistoista valmistuneet ovat useimmiten yliedustettuina Helsingin yliopistosta valmistuneisiin nähden.

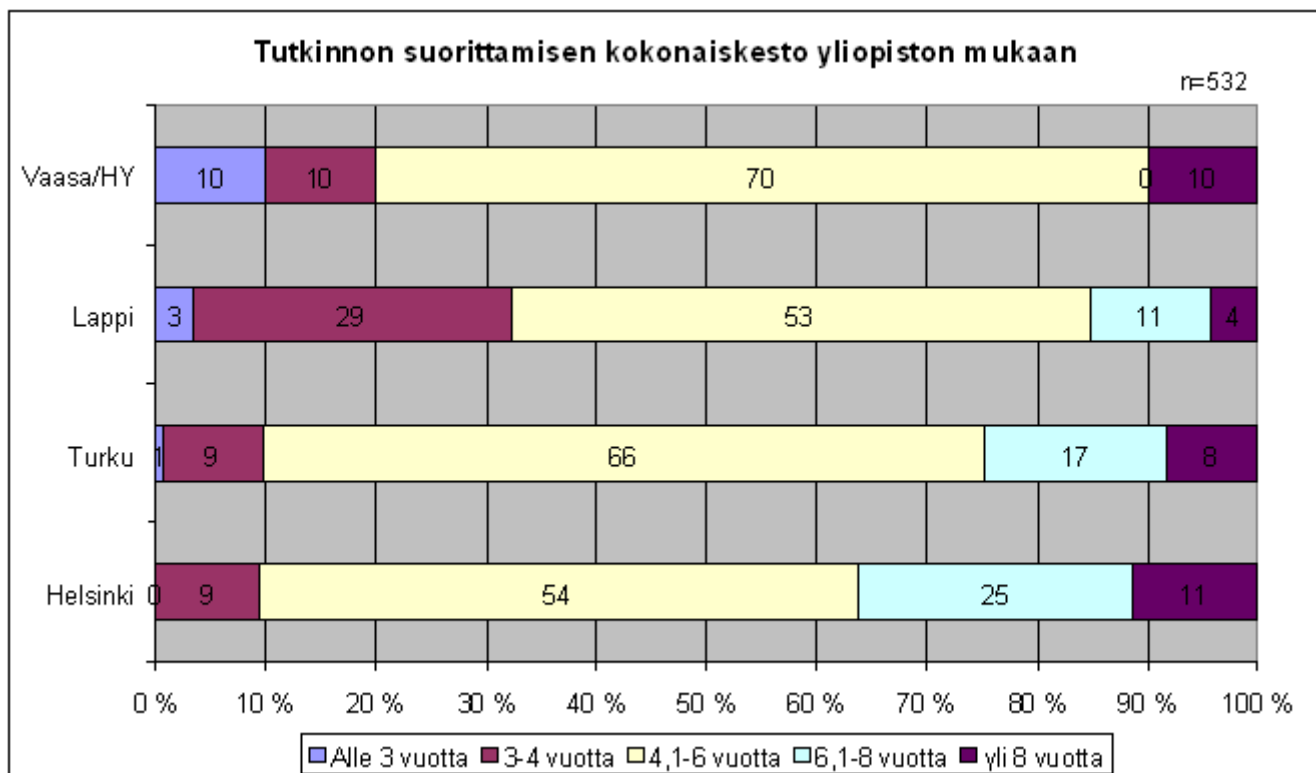
Maantieteellisen sijoittumisen taulukko kuvaa työpaikkojen keskittymistä Uudellemaalle ja suurimpiin kaupunkeihin. Tämän lisäksi se kertoo jonkintasoisesta paikkauskollisuudesta; kaikista yliopistoista on työllistetty lähimaakuntiin varsin selvästi kauempana sijaitsevista yliopistoista valmistuneita useammin.

4 Yliopisto-opinnot

4.1 Opiskeluajat

Kaikkien kyselyyn vastanneiden keskimääräinen valmistumisaika oli 5,8 vuotta. Luku on sama myös sukupuolen mukaan tarkasteltuna, mikä tarkoittaa, että edelliseen selvitykseen verrattuna miesten opiskeluajat ovat hivenen pidentyneet (ennen 5,6 v., nyt 5,8 v.). 15 prosenttia vastaajista oli saanut tutkintonsa valmiiksi neljässä vuodessa tai sitä nopeammin. Neljästä kuuteen vuotta opiskelleita oli 57 prosenttia aineistosta. Kuudesta kahdeksaan vuotta oli opiskellut 19 prosenttia ja sitä pidempään 9 prosenttia vastaajista. Erot edelliseen selvitykseen eivät ole suuria; neljästä kuuteen vuotta opiskelleiden määrä on vähentynyt kaksi prosenttiyksikköä, josta prosenttiyksikön lisä on siirtynyt kumpaankin pisimpään opiskelleiden ryhmistä.

Yliopistoittain tarkasteltuna opiskeluajat ovat Lapissa aiempaan verrattuna lyhentyneet, ja Turussa sekä Helsingissä pysyneet suunnilleen samoina. Vaasassa(HY) opiskeluajat ovat yleensä ottaen muita lyhyempiä, mutta nyt jakaumaan vaikuttaa jo yksi muita pidempään (yli 8 vuotta) opiskellut henkilö, koska yksiköstä valmistuneiden määrä on pieni. Tätä ryhmää ei Vaasan/HY kohdalla aiemmassa selvityksessä ollut ollenkaan. Kuten aiemmin on jo käynyt ilmi, Åbo Akademista valmistuneita ei vastaajien joukossa ollut tällä kerralla lainkaan.

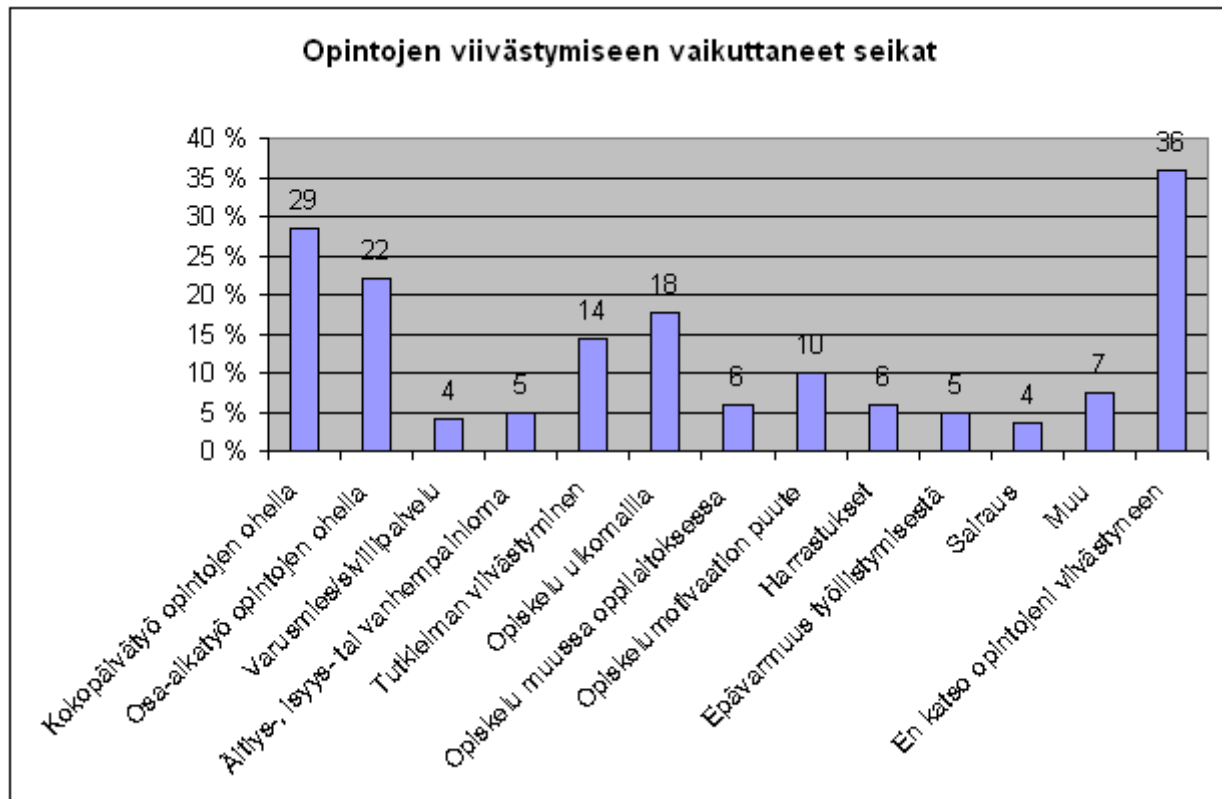
Lapista valmistutaan edelleen nopeammin kuin muista oikeustieteellistä koulutusta antavista yliopistoista. Valmistumisajan mediaani on Lapissa 5 vuotta, kun se Turussa ja Vaasassa/HY on 5,5 vuotta ja Helsingissä 6 vuotta. Tutkinnon suorittamiseen käytetyn ajan keskihajonta on pienin Turussa (1,6) ja suurin Vaasassa (2,4). Kun Vaasa/HY pienen vastaajajoukkonsa perusteella jätetään huomiotta, vaihtelevat tutkinnon suorittamispituudet eniten Helsingissä (1,8).

4.2 Opintojen viivästymisen syyt

36 prosenttia vastaajista ei katso opintojensa viivästyneen. Luku on laskenut yhdeksällä prosenttiyksiköllä edellisikerran 45 prosentista. Kääntäen voidaan siis laskea, että 64 prosenttia vuosina 2004–2006

valmistuneista katsoo opintojensa viivästyneen, vaikka keskimääräinen tutkinnon suorittamisaika (5,8 v.) vastanneiden keskuudessa onkin hitusen alle maan kuuden vuoden keskiarvon (OPM 2006, 26). Viivästyminen tuntuu luonnollisesti lisääntyä, mitä pidempään opinnot ovat kestäneet. Kolme neljästä tutkintonsa neljässä vuodessa tai sitä nopeammin suorittaneesta on mielestään valmistunut ajallaan. Neljästä kuuteen vuotta opiskelleista jo yli puolet eli 58 prosenttia on sitä mieltä, että heidän opintonsa ovat viivästyneet ja yli kuusi vuotta opiskelleista niin ajattelee lähes kaikki (97 % / 98 %).

Opintojen viivästyminen vaikuttaneita syitä oli mahdollista valita yhdestä kolmeen, joten alla olevassa taulukossa esitettyjen prosenttilukujen summa on suurempi kuin sata. Luvut on laskettu samalla tavalla kuin edellisessäkin selvityksessä, jotta ne olisivat keskenään vertailukelpoisia.

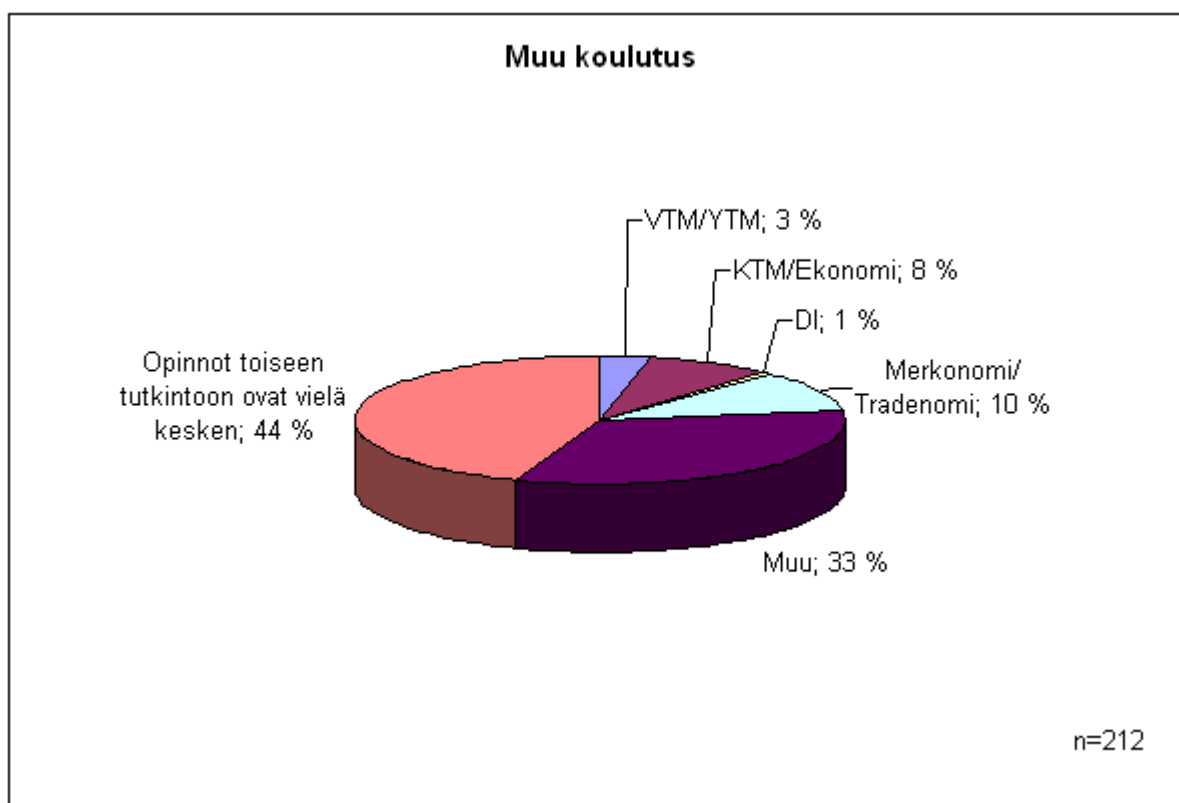
Opintojen viivästyminen syyt olivat painoituksiltaan täsmälleen samat kuin edelliselläkin kartoituskerällä. Eniten opintojen viivästyminen on vaikuttanut työskentelyä koko- tai osa-aikaisesti. Seuraavaksi eniten vaikutusta on ollut ulkomailla opiskelulla, tutkielman viivästyminen sekä opiskelumotivaation puutteella. Vähäisempiä syitä ovat olleet opiskelu muussa oppilaitoksessa, harrastukset, epävarmuus työllistymisestä, vanhempainloma, varusmies- tai siviilipalvelus sekä sairaus. Yleisin kohdassa ”Muu” mainittu viivästyminen oli opiskelijajärjestötoiminta (13 kpl). Sen lisäksi useampia mainintoja olivat keränneet perhesyyt (8 kpl), opintojen organisointi tai ohjaus yliopiston puolelta (6 kpl), taloudelliset tekijät (5 kpl) sekä muutto pois opiskelupaikkakunnalta (5 kpl). Eri ryhmiin kuuluneet kommentit olivat esimerkiksi seuraavanlaisia: *”Ainejärjestöaktiivisuus”, ”Sairastuminen perheessä”, ”Opinto-ohjauksen ja kontrollin puute opintojen alussa”, ”Pakko työskennellä, jotta rahat riittäisivät elämiseen”* sekä *”Paikkakunnan vaihdos”*.

Syiden keskinäisessä vertailussa on löydettävissä yhteys tutkielman viivästyminen, opiskelumotivaation puutteen sekä työllistymisen epävarmuuden kanssa ($p=0.000$). Sama havainto tehtiin edellisessäkin selvityksessä. Voidaan siis ajatella, että tutkielman viivästyminen opiskelumotivaation puutteesta tai että työllisyysnäköymien hataruuden vuoksi tutkielman tekemistä viivästyttää tarkoituksella. Tutkielman tekeminen viivästy myös kokopäivätyötä tehneillä ($p=0.000$). Osa-aikatyötä tehneet olivat useammin olleet opiskelemaan ulkomailla ($p=0.000$) ja varusmies- tai siviilipalvelukseen astuneilla opinnot olivat useammin viivästyneet muussa oppilaitoksessa opiskelun vuoksi ($p=0.000$).

4.3 Muu koulutus

Viidenneksellä kyselyyn vastanneista oli oikeustieteellisen tutkinnon lisäksi jokin muu koulutus ja 17 prosenttia oli sellaiseen opiskelemissa. Muun koulutuksen käyneiden tai siihen osallistuvien 37 prosentin osuus on samansuuruinen kuin edellisessäkin selvityksessä. Yleisimmin suoritettuja tutkintoja olivat taloustieteenalan tutkinnot, KTM/Ekonomi oli suoritettuna 8%:lla muun koulutuksen käyneistä, ja merkonomin tai tradenomin tutkinto 10%:lla. "Muu tutkinto"-luokka oli varsin suuri, näiksi muiksi tutkinnoiksi mainittiin yleisimmin filosofian maisteri (7 kpl) ja hallintotieteen maisteri (7 kpl). Joitakin mainintoja keräsivät esimerkiksi poliisi, sairaanhoitaja tai vartija. Selkein ero sukupuolten välillä oli edelleen tradenomin / merkonomin tutkinnon suorittaneissa, jonka naisista on suorittanut 16 prosenttia muun koulutuksen päättäneistä ja miehistä vain 3 prosenttia.

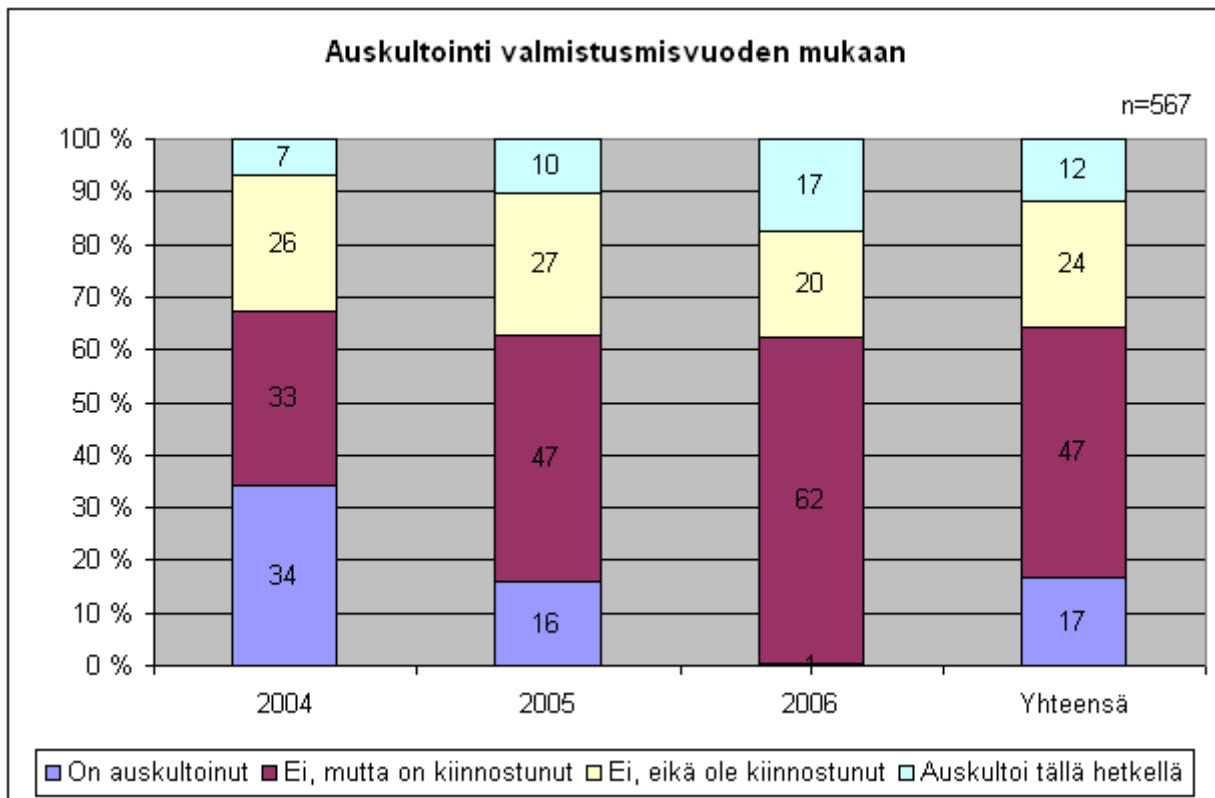
Suurimman yksittäisen ryhmän kysymykseen vastanneista muodostivat ne, joilla muu koulutus oli edelleen kesken. Kysymyksessä ei pyydetty ottamaan kantaa siihen, missä vaiheessa muut opinnot olivat, tai oliko vastaaja aikeissa suorittaa puheena olevan koulutuksen loppuun. Näistä keskeneräisistä koulutuksista suurin osuus, 48%, oli KTM-tutkintoja. Seuraavaksi yleisimmän, FM-tutkinnon osuus oli 16%. Valtiotieteen tai yhteiskuntatieteen maisterin tutkinnot muodostivat yhteensä 7% näistä keskeneräisistä tutkinnoista, hallintotieteen maisterin 6% ja DI-tutkinto 5%,

5 Auskultointi

Kaikista kyselyyn vastanneista 17 prosenttia on auskultoinut ja 12 prosenttia auskultoi kyselyhetkellä. Noin neljännes (24 %) vastanneista ei ole lainkaan kiinnostunut auskultoinnista, kun noin puolet (47 %) aikoo tai olisi siitä kiinnostunut. Naisista auskultoineita on 18 prosenttia ja miehistä 16 prosenttia. Auskultoineiden määrä on edellisestä selvityskerrasta laskenut parilla prosenttiyksiköllä ja erityisesti miesten aktiivisuus asian suhteen on vähentynyt; vuosina 2001–2003 valmistuneista miehistä 21 prosenttia oli auskultoinut. Naiset ovatkin miehiä hieman kiinnostuneempia auskultoinnista ja aktiivisempia sitä suorittamaan. Miehistä 28 prosenttia ja naisista 22 prosenttia ei ole auskultoinut eikä ole siitä myöskään kiinnostunut.

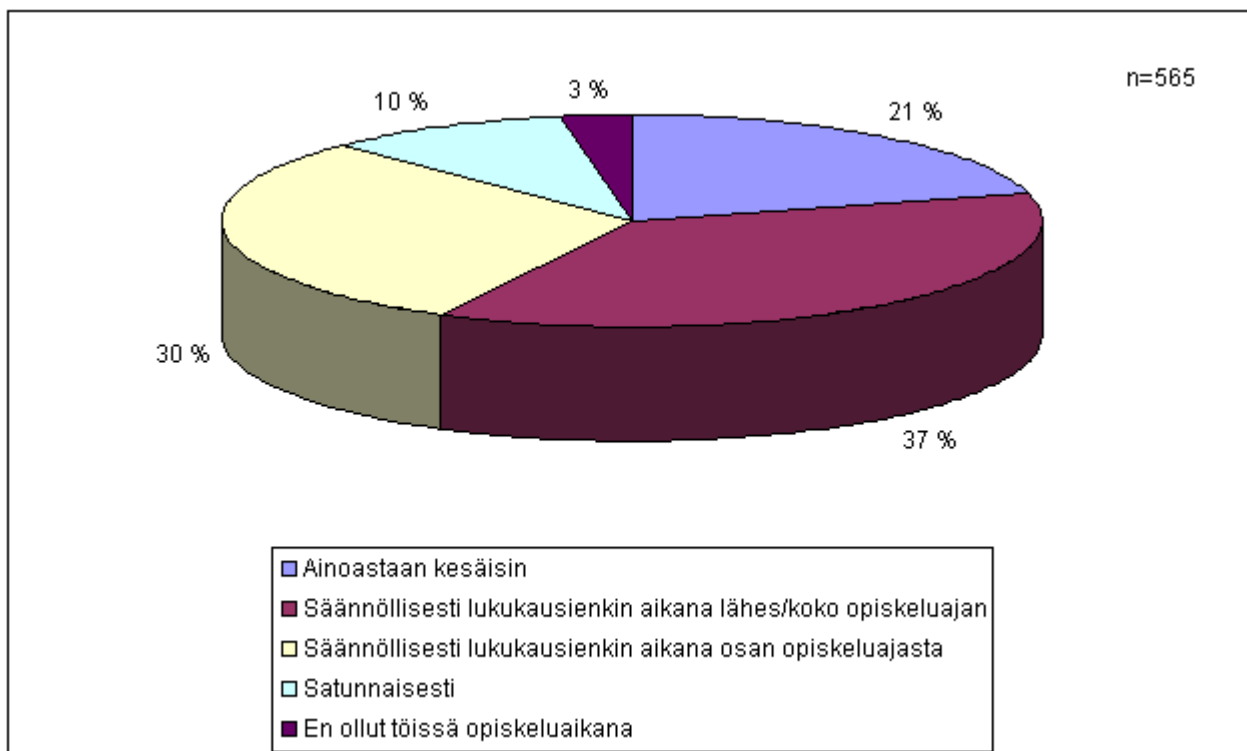
Auskultointi näyttää yleistyvän ajan myötä; mitä kauemmin valmistumisesta on, sitä todennäköisempää on, että vastaaja on auskultoinut. Se on luonnollista auskultoinnin keston (vuosi) huomioiden. Nyt saatu jakauma auskultoineista valmistumisvuoden mukaan muistuttaa hyvin paljon vuosina 2001–2003 valmistuneiden jakaamaa. Silloinkin eniten auskultoineita oli ensimmäisenä kartoitusvuonna valmistuneissa ja vähiten viimeisenä kartoitusvuonna valmistuneissa. Auskultoimattomien tai siitä kiinnostumattomien määrä näyttää vakiintuneen noin neljännekseen valmistuneista.

6 Opintojen aikainen työhistoria

6.1 Opintojen aikainen työskentely

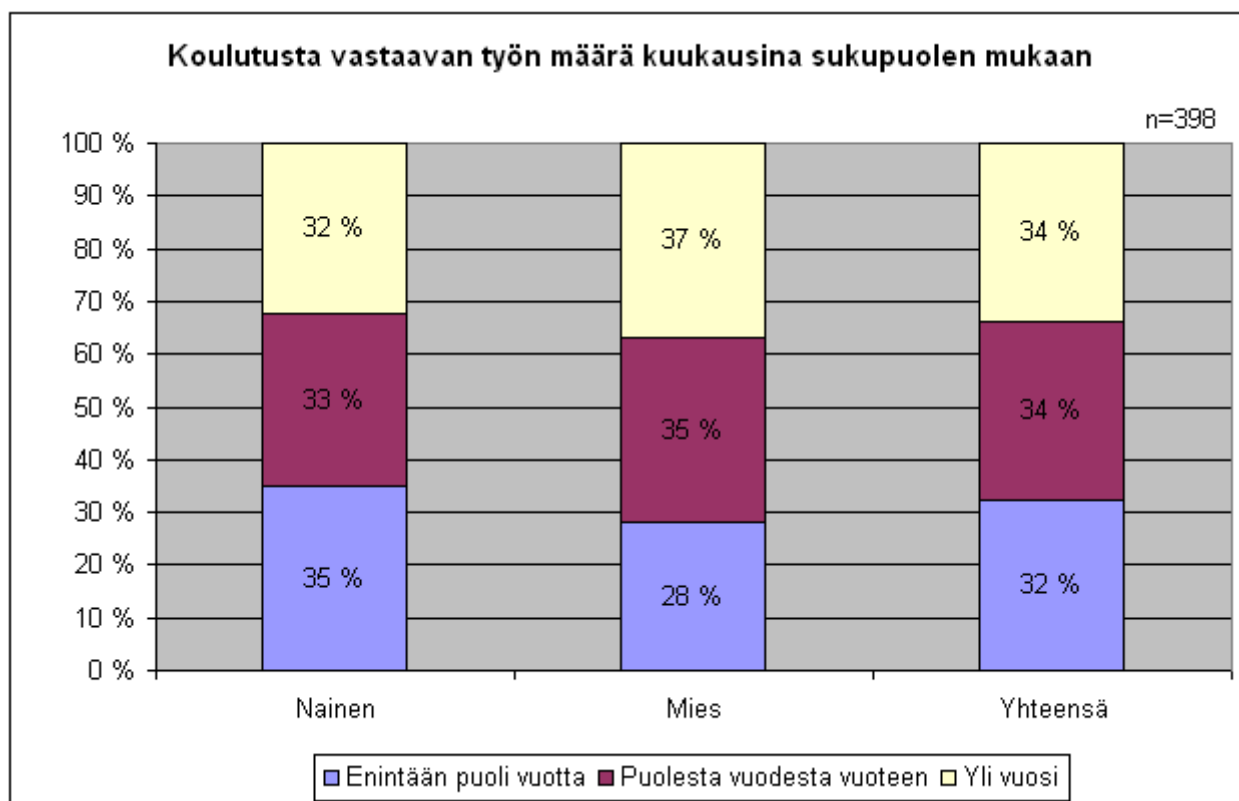
Säännöllinen lukukausien aikainen ja lähes tai koko opiskeluajan kestänyt työnteko on aiempaan verrattuna jonkin verran lisääntynyt. Siinä missä edellisessä selvityksessä koko opiskeluaijansa töissä oli käynyt 30 prosenttia vastaajista, nyt vastaava osuus oli 37 prosenttia. Osan opiskeluaikaa kestävä säännöllinen työnteko sen sijaan on vähentynyt 35 prosentista 30 prosenttiin. Muut ryhmät ovat lähestulkoon samansuuruiset kuin aiemmassakin selvityksessä.

Edellisessä selvityksessä naiset työskentelivät miehiä säännöllisemmin erityisesti koko opiskeluaikaa koskevassa ryhmässä, mutta kuten muustakin työkokemusta selvittävästä aineistosta nyt käy ilmi, miehet ovat kasvattaneet työssäkäyntiään roimasti. Siinä missä vain neljännes miehistä työskenteli aiemmin säännöllisesti lähes tai koko opiskeluajan, on säännöllisesti työtä tekevien määrä nyt 40 prosenttia. Naisista samaan ryhmään kuuluu 35 prosenttia (ennen 38 %). Sukupuolierot ovat siis tasoittuneet, ja esimerkiksi ainoastaan kesäisin tai satunnaisesti työskennelleiden ryhmissä naisia ja miehiä on nyt melko tasaisessa suhteessa. Töissä käymättömyys on harvinaista; naisista 2,3 prosenttia ja miehistä 3,3 prosenttia ei ole opiskeluaikanaan työskennellyt ollenkaan.

6.2 Koulutusalan työkokemus

Opiskeluaikanaan oman alansa kokopäivätyössä oli ollut 66 prosenttia vastaajista ja osa-aikatyössä 37 prosenttia vastaajista. 14 prosenttia ei ollut tehnyt oman alansa töitä ollenkaan.

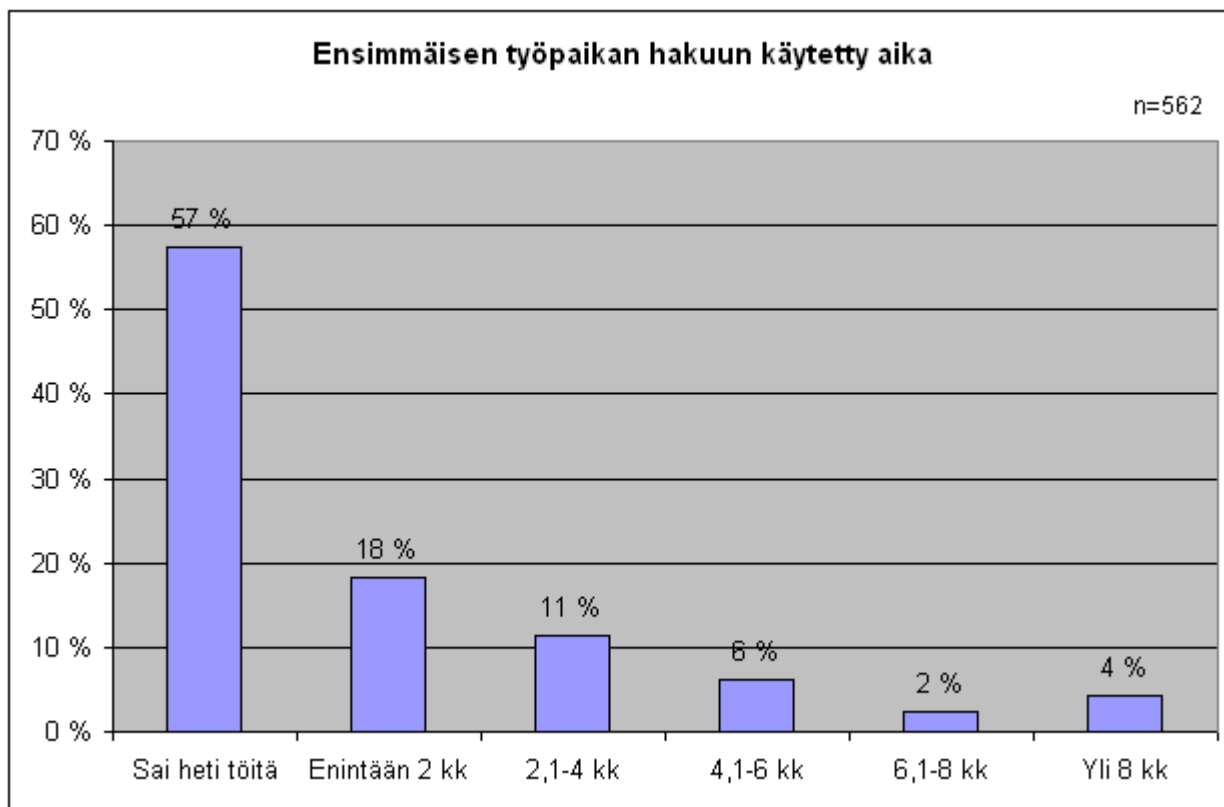
Kuten jo edeltä on käynyt ilmi, koulutusta vastaavan kokopäivätyön määrä on lisääntynyt edellisestä kartoituskerrasta. Se näkyy myös ajallisessa tarkastelussa. Siinä missä yli vuoden kokopäivätöitä tehneitä oli aiemmin 27 prosenttia, on heitä nyt 34 prosenttia aineistosta. Keskimäärin kokopäiväiseen työntekoon on opiskeluaikana käytetty 13,8 kuukautta (md 10 kk). Eniten muutoksia on tapahtunut miesten kohdalla. Kun miehistä 46 prosenttia oli edellisessä selvityksessä tehnyt koulutustaan vastaavaa työtä enintään puoli vuotta, on vastaava luku nyt vain 28 prosenttia. Miesten työntekoon käyttämän ajan keskiarvo onkin noussut kahdella kuukaudella 15,8 kuukauteen ja mediaani peräti viidellä kuukaudella tasan vuoteen. Naisten työnteon määrä on pysynyt edelliseen kartoitukseen verrattuna suunnilleen samana keskiarvon ollessa 12,6 kuukautta (ennen 12,8 kk).

Eniten kokopäivätöitä on tehty Helsingin yliopistossa (ka 17,6 kk) ja ero muihin näyttää vain kasvavan. Turussa opiskelleet tekivät kokopäivätöitä hieman vähemmän kuin ennen (12,8 kk / 11 kk), mutta Lapissa, jossa työn saanti on perinteisesti ollut muita maakuntia vaikeampaa, työnteon määrä oli hieman noussut (8,5 kk / 9,4 kk). Suurinta nousu oli kuitenkin Helsingissä, jossa töitä oli tehty kaksi kuukautta aiempaa pidempään. Vaasassa töitä oli tehty keskimäärin 15,6 kuukautta, mutta koska vastaajamäärät kyseisestä yksiköstä ovat pieniä, eivät luvut ole erityisen vertailukelpoisia.

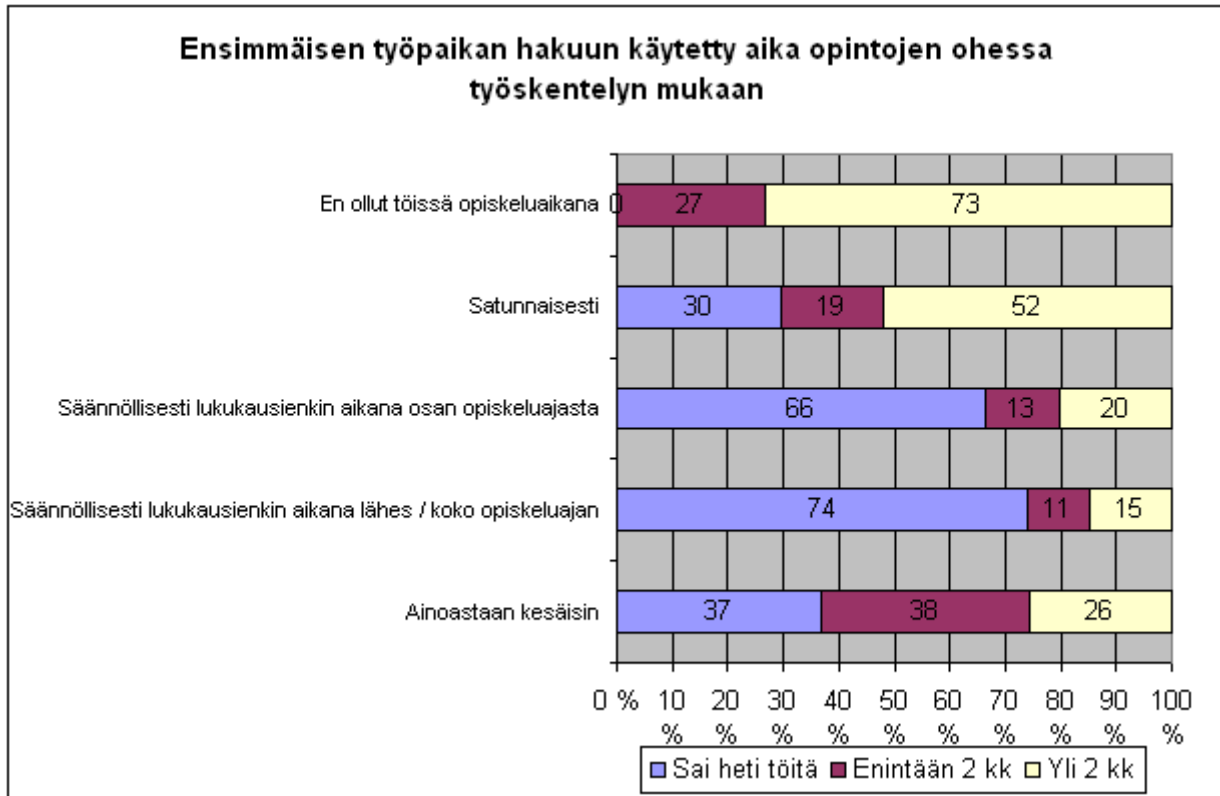
7 Vastavalmistuneiden työnhakuprosessi

7.1 Työhaun kesto

Yli puolet vastaajista työllistyi heti valmistuttuaan. Noin neljännes haki töitä enintään kaksi kuukautta ja joka kymmenes kahdesta neljään kuukautta. Neljästä kuuteen kuukautta töitä haki kuusi prosenttia vastaajista. Kauemmin kuin puoli vuotta ensimmäisen työpaikan löytymiseen meni yhteensä kuudella prosentilla vastaajista. Luvut ovat jokaisessa ryhmässä samansuuntaiset kuin edelliselläkin tutkimuskerralla. Työnhakuajat eivät siis ole merkittävästi lyhentyneet tai pidentyneet.

Valmistumisvuosittain tarkasteltuna nopeimmin ovat työllistyneet 2004 valmistuneet. Heistä 60 prosenttia on saanut töitä heti valmistuttuaan kun vuonna 2005 valmistuneista heti töitä sai 55 prosenttia. Vuonna 2006 luku oli 58 prosenttia. Sukupuolen mukaan tarkasteltuna erot työllistymisessä eivät ole merkittäviä; naisista heti on työllistynyt 58 prosenttia ja miehistä 57 prosenttia. Työnhakuajat ovat muutoinkin kummallakin sukupuolella lähes samanmittaisia. Kaikista vastaajista kahdessa kuukaudessa tai nopeammin on työllistynyt 76 prosenttia. Ajan myötä nopeasti työllistyneiden määrä näyttää hivenen laskeneen. Suomen Lakimiesliiton vuoden 2001 selvitykseen vastanneista 82 prosenttia oli löytänyt töitä kahdessa kuukaudessa tai nopeammin, kun luku vuoden 2004selvityksessä oli 79 prosenttia ja nyt siis 76 prosenttia.

Työpaikan hakuun käytetty aika oli yhteydessä siihen, mistä yliopistosta vastaaja oli valmistunut. Helsingin yliopistosta valmistuneista 66% oli saanut heti töitä, HY:n Vaasassa järjestettävästä koulutuksesta jopa hieman useampi, mutta sieltä valmistuneiden määrä oli varsin pieni, mikä vaikeuttaa vertailua. Turusta valmistuneista heti työllistyneiden osuus oli 53% ja Lapista 44%. Pääosin kyse Helsingin erossa Turkuun ja Lappiin on lyhyessä, korkeintaan 2kk tai 2kk-4kk kestäneestä työnhaussa, jotka ovat yleisempiä Turusta ja Lapista valmistuneilla. Yli 4kk kestäneessä työnhaussa ero näkyy yhä, mutta ei ole enää aivan yhtä suuri (Helsinki 11%, Turku 16% ja Lappi 13%). Erityisesti Lapista on heti työllistyneiden osuuteen nähden työllistytty erittäin usein neljän kuukauden kuluessa valmistumisesta.

Ero työnhaun kestossa selittynee työpaikkojen maantieteellisellä sijainnilla; Uudellamaalla työpaikkoja on enemmän. Näin ollen Helsingistä valmistuvalla paikka on useammin valmiina heti valmistuksessa, kun Turusta ja erityisesti Lapista valmistuneet muuttavat useammin työn perässä. Tällöin työnhaku ja aloittaminen luonnollisesti kestää jonkin verran pidempään. Turun ja Lapin keskinäinen ero voi osaltaan johtua siitä, että Lapista valmistuneista 90% oli muuttanut muualle, mutta Turusta valmistuneista kuitenkin reilu neljännes työllistynyt Varsinais-Suomeen. Turusta valmistuneiden jonkin verran paremmat työmahdollisuudet kotimaakunnassa ovat mahdollisesti kannustaneet muuttohaluttomia etsimään työtä hieman pidempäänkin, kun Lapista valtaosalle on selvää, että muutto on edessä.

7.2 Tärkeimmäksi koetut tekijät työnhaussa

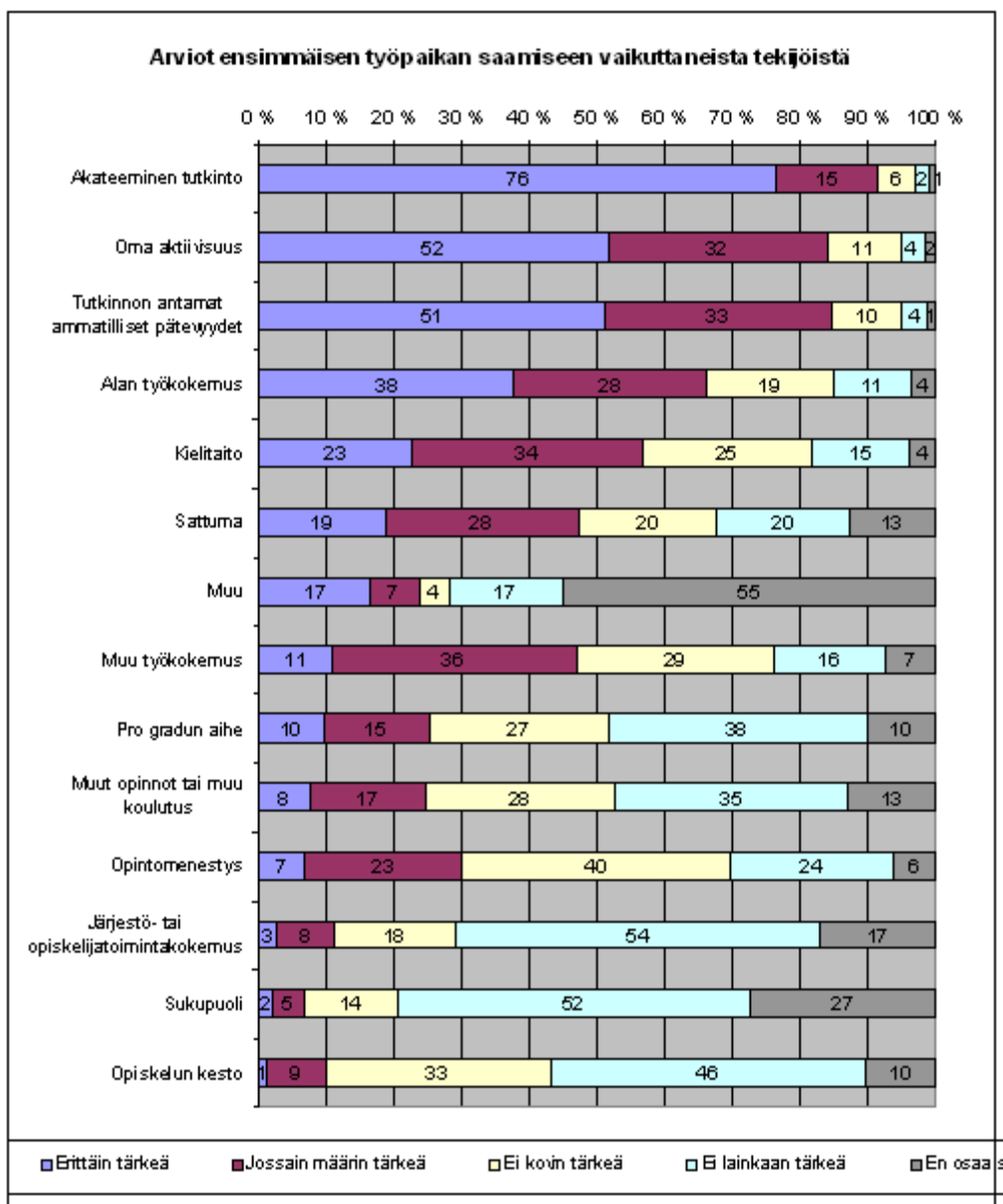
Akateeminen tutkinto, oma aktiivisuus ja tutkinnon antamat ammatilliset pätevyudet nähtiin edelleen tärkeimmiksi ensimmäisen työpaikan saamiseen vaikuttaneiksi tekijöiksi. Sen sijaan opiskelun kestolla tai opintomenestyksellä ei nähty olevan juuri lainkaan vaikutusta ensimmäisen työpaikan saamiseen. Huomionarvoista on, että vain 36 prosenttia vastaajista oli mielestään valmistunut ajallaan. Heistäkin kolme neljästä koki, ettei opintojen kestolla ollut työhaun kannalta juuri tai lainkaan merkitystä.

“Muut tekijät” oli aiemmin arvioitu neljänneksi tärkeimmäksi tekijäksi työnhaussa, nyt ne olivat seitsemännellä sijalla 17 prosenttiyksikköä vähäisemmällä kannatuksella kuin ennen. Muita tekijöitä piti erittäin tärkeänä yhteensä 43 henkilöä ja niistä yleisimpinä mainittiin aiempi työskentely samassa paikassa (13 kpl), henkilökohtaiset suhteet (11 kpl) sekä erilaiset omaan persoonaan, harrastuksiin tai motivoituneisuuteen liittyvät asiat.

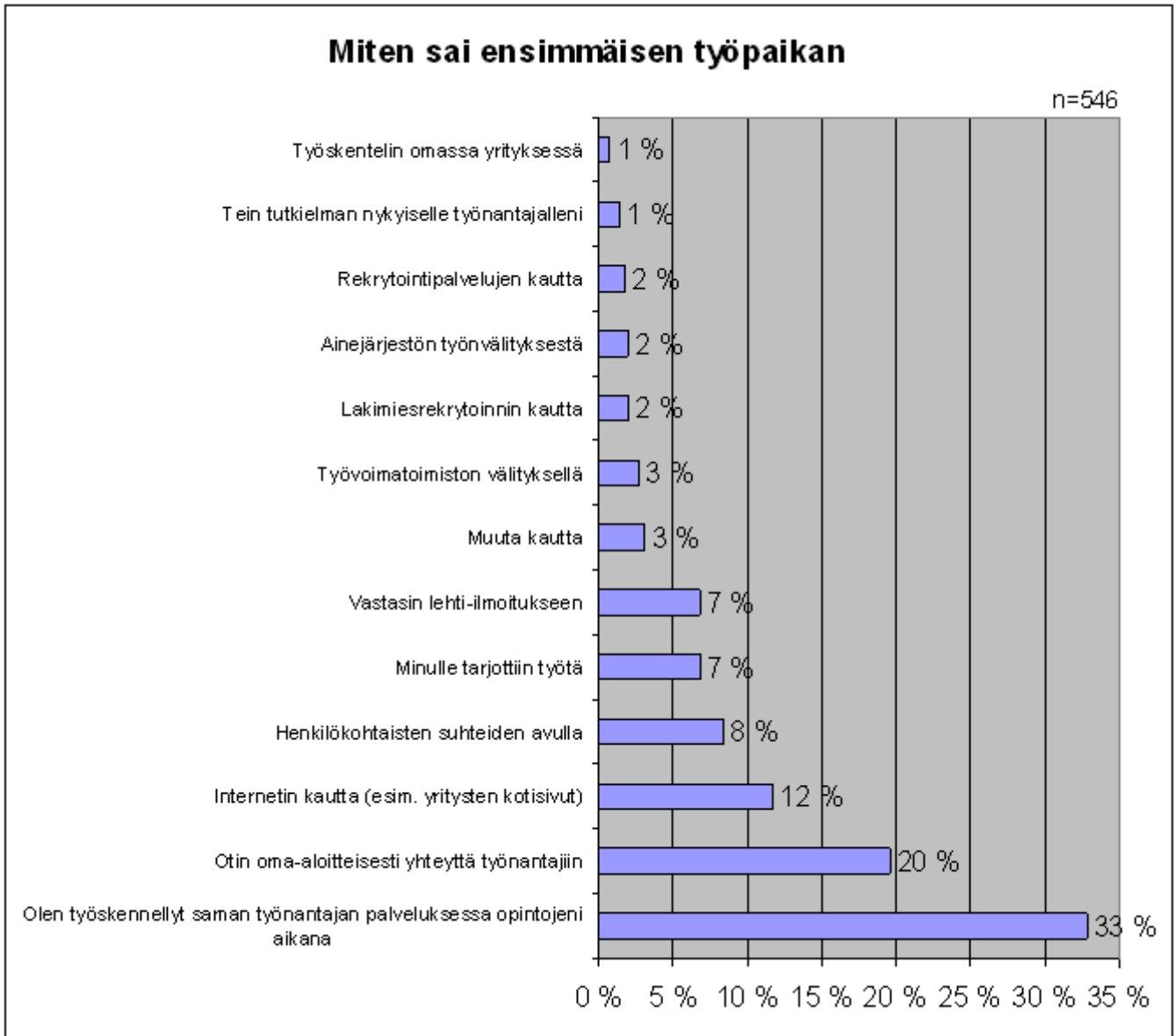
Sukupuolen oli edellisessä selvityksessä havaittu olevan yhteydessä merkittävänä pidettyihin tekijöihin niin, että naiset pitivät mm. muuta kuin oman alan työkokemusta miehiä useammin tärkeänä työnhaun kannalta. Käsillä olevassa selvityksessä ei sukupuolen mukaan vastaavia merkitseviä eroja havaittu.

7.3 Miten ensimmäinen työpaikka on saatu?

Ensimmäinen työpaikka saadaan useimmin samalta työnantajalta, jonka palveluksessa on työskennelly opiskeluaikana (33 %). Naiset työllistyvät saman työnantajan palvelukseen hieman useammin kuin miehet (33 %/29 %). Toiseksi tärkein kanava on oma-aloitteinen yhteydenotto työnantajiin (20 %), jota miehet käyttävät hitusen naisia enemmän (20 %/18 %). Edelliseen selvitykseen nähden internetin merkitys työn saamisessa on kasvanut peräti seitsemällä prosenttiyksiköllä sen ollessa nyt kuudennen sijaan kolmanneksi yleisin kanava ensimmäisen työpaikan saamisessa. Henkilökohtaisten suhteiden merkitys on vuosiin 2001–2003 nähden vähentynyt neljällä prosenttiyksiköllä nykyiseen kahdeksaan prosenttiin. Miehillä suhteiden merkitys on edelleen suurempi kuin naisilla (10 %/7 %).

Muutoin luvut ovat samansuuntaisia kuin edellisessäkin selvityksessä, mikä merkitsee, ettei työpaikan saaminen erilaisten rekryointipalveluiden ja työnvälitysten kautta ole kovin yleistä. Oma yritys on ollut ensimmäinen työpaikka vain noin yhdelle prosentille vastaajista. Muuta kuin vaihtoehtoissa ilmoitettua kautta työtä oli löytänyt kolme prosenttia vastaajista. Näistä muista kanavista yleisimpiä olivat harjoittelu (6 kpl), työelämävalmennus (4 kpl) ja professorin välityksellä tapahtunut työnsaanti (3 kpl).

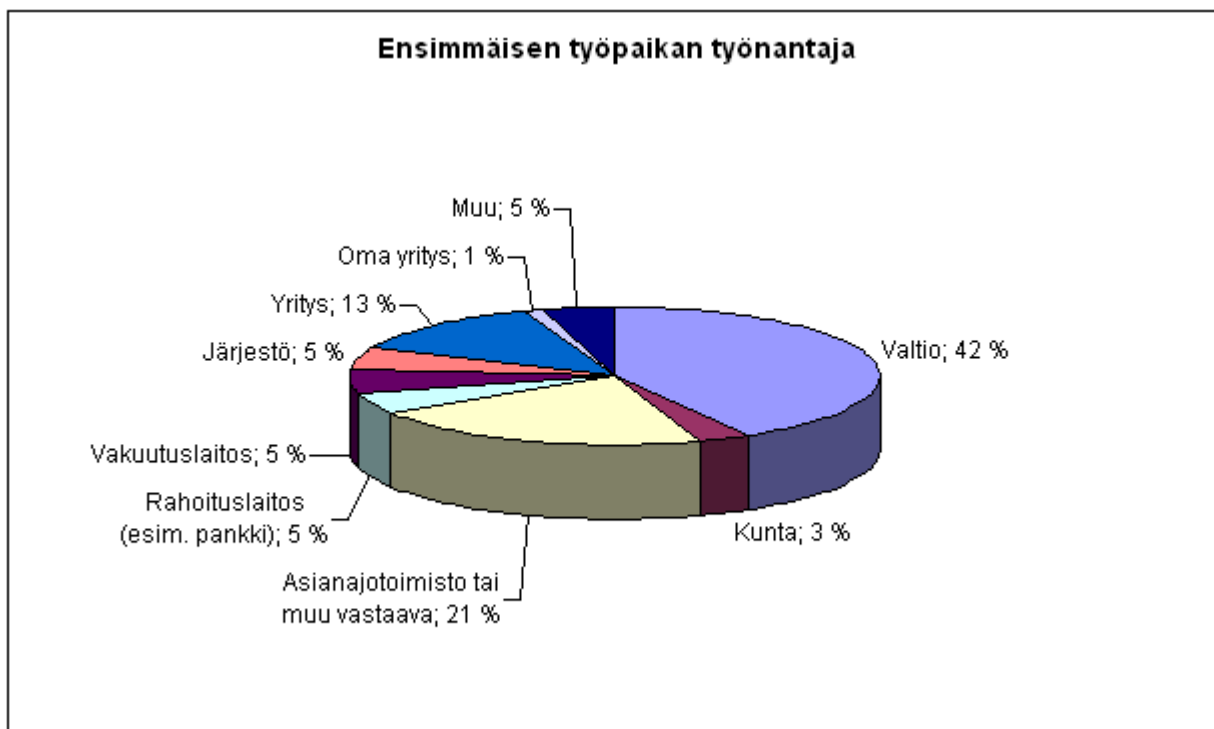

Ikäryhmittäin tarkasteltuna työnhakukanavat vaihtelevat jonkin verran. Kyse voi olla myös siitä, että tietynikäisiin kiinnitetään toisissa kanavissa enemmän huomiota kuin toisissa. Esimerkiksi lehti-ilmoituksen kautta työpaikan on yli 35-vuotiaista löytänyt 10 prosenttia siinä missä 26–30-vuotiaista niin on tehnyt kuusi prosenttia. Internetin välityksellä ensimmäisen työpaikan on löytänyt 13 prosenttia 26–30-vuotiaista, kun yli 35-vuotiaista niin on tehnyt vain kuusi prosenttia. Oma-aloitteinen yhteydenotto on ollut toimivinta alle 25-vuotiaiden ryhmässä, johon kuuluneista 46 prosenttia on löytänyt työtä itsenäisen aloitteen kautta. Yli 35-vuotiaista niin on tehnyt 10 prosenttia.

8 Ensimmäinen valmistumisen jälkeinen työsuhde

8.1 Työnantaja

Valtio, asianajotoimisto sekä yritys olivat kolme yleisintä ensimmäistä työnantajaa vuosina 2001–2003 ja suunta on sama vuosina 2004–2006 valmistuneidenkin kohdalla. Valtion osuus on kuitenkin laskeutunut viidellä prosenttiyksiköllä ja asianajotoimistoon sekä yritykseen työllistyneiden määrä kasvanut kahdesta kolmeen prosenttiyksiköllä. Rahoitus- ja vakuutuslaitokseen sekä järjestöön on jokaiseen työllistynyt viisi prosenttia valmistuneista. Kirkkoon tai Euroopan unioniin työllistyneiden määrä jää edelleen hyvin pieneksi eikä tahoja tästä syystä ole ilmoitettu alla olevassa kaaviossa. Kumpaankin oli työllistynyt vain yksi henkilö, mikä tarkoittaa 0,2 prosenttia aineistosta. Muista kuin vaihtoehdoissa mainituista työnantajista yleisin oli yliopisto yhteensä kymmenellä maininnalla. Muita työnantajia olivat lisäksi esimerkiksi vieras valtio ja yksityinen oppilaitos.

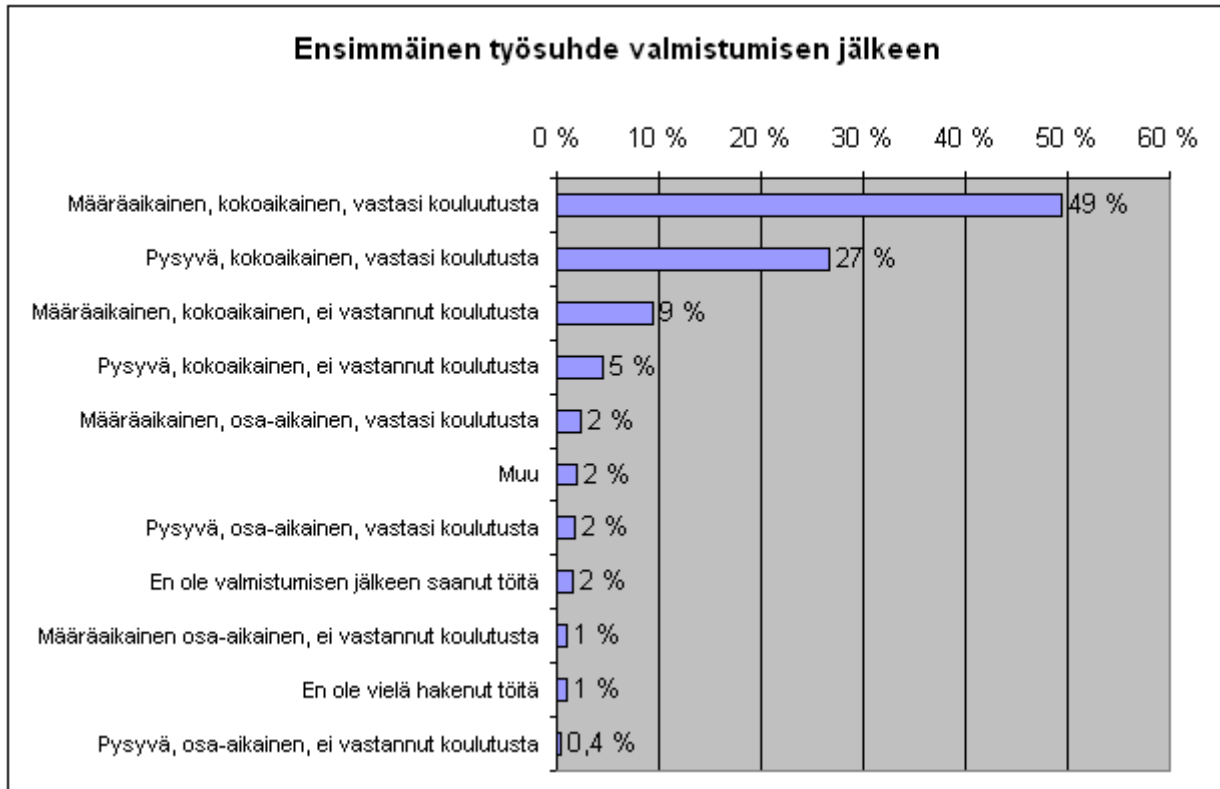
Sukupuolen mukaan tarkasteltuna erot ensimmäisissä työnantajissa ovat pieniä ja edelliseen selvitykseen verrattuna kaventuneet. Miehet kyllä työllistyvät edelleen naisia useammin asianajotoimistoon, mutta ero on aiemman seitsemän prosenttiyksikön sijaan nyt vain kolme prosenttiyksikköä (23 %/19 %). Yrityksen palvelukseen naiset työllistyivät tällä kertaa miehiä useammin (13 %/11 %). Muiden työnantajien suhteen erot ovat vain prosenttiyksikön luokkaa.

Opiskeluajankautensa työnteon havaittiin olevan jossain määrin yhteydessä työnantajan sektoriin. Ne, jotka olivat olleet opiskeluaikanaan töissä lukukausienkin aikana lähes koko opiskeluaikansa, työllistyivät muita useammin mm. asianajotoimistoihin (29,5% vs. 15,6% muista), vakuutuslaitoksiin (9,5% vs. 3,1%) ja rahoituslaitoksiin (7,4% / 4,4%), mutta selvästi muita harvemmin valtion palvelukseen (28,4% vs. 50,3% muista).

8.2 Ensimmäisen työsuhteen laatu

Valmistumisensa jälkeen työllistymättömien määrä on vähentynyt edellisestä selvityskerrasta neljä prosenttiyksikköä. Kun töitä saamattomien määrä edellisessä selvityksessä oli kuusi prosenttia aineistosta, on heitä nyt vain kaksi prosenttia. Myös töitä hakemattomien määrä on vähentynyt yhdellä

prosenttiyksiköllä. Ensimmäiset työsuhteet ovat edelleen kuitenkin luonteeltaan useimmin määräaikaisia, kokoaikaisia ja koulutusta vastaavia. Toisaalta pysyvään, kokoaikaiseen ja koulutusta vastaavaan työsuhteeseen heti valmistumisensa jälkeen päässeiden määrä on noussut viidellä prosenttiyksiköllä edellisestä. Nyt luku on 27 prosenttia aineistosta. Kohdassa “Muu” mainittiin yleisimmin osittain koulutusta vastaavat tehtävät (3 kpl), auskultointi (3 kpl) sekä työelämävalmennus (3 kpl).

Pysyvät, kokoaikaiset ja koulutusta vastaavat työsuhteet olivat miehillä naisia yleisempiä, ja naiset ajautuivat miehiä todennäköisemmin määräaikaisiin ja kokoaikaisiin tehtäviin, jotka eivät vastanneet heidän koulutustaan.

Taulukko 3. Ensimmäisen työsuhteen laatu sukupuolen mukaan työelämässä olevien osalta

Työsuhteen luonne	Nainen		Mies		Yhteensä	
Pysyvä, kokoaikainen, vastasi koulutusta	80	24 %	71	35 %	151	28 %
Pysyvä, osa-aikainen, vastasi koulutusta	8	2 %	2	1 %	10	2 %
Määräaikainen, kokoaikainen, vastasi koulutusta	179	53 %	101	49 %	280	52 %
Määräaikainen, osa-aikainen, vastasi koulutusta	8	2 %	5	2 %	13	2 %
Pysyvä, kokoaikainen, ei vastannut koulutusta	16	5 %	10	5 %	26	5 %
Pysyvä, osa-aikainen, ei vastannut koulutusta	1	0,3 %	1	0,5 %	2	0,4 %
Määräaikainen, kokoaikainen, ei vastannut koulutusta	41	12 %	12	6 %	53	10 %
Määräaikainen, osa-aikainen, ei vastannut koulutusta	2	1 %	3	1 %	5	1 %
Yhteensä	335	100 %	205	100 %	540	100 %

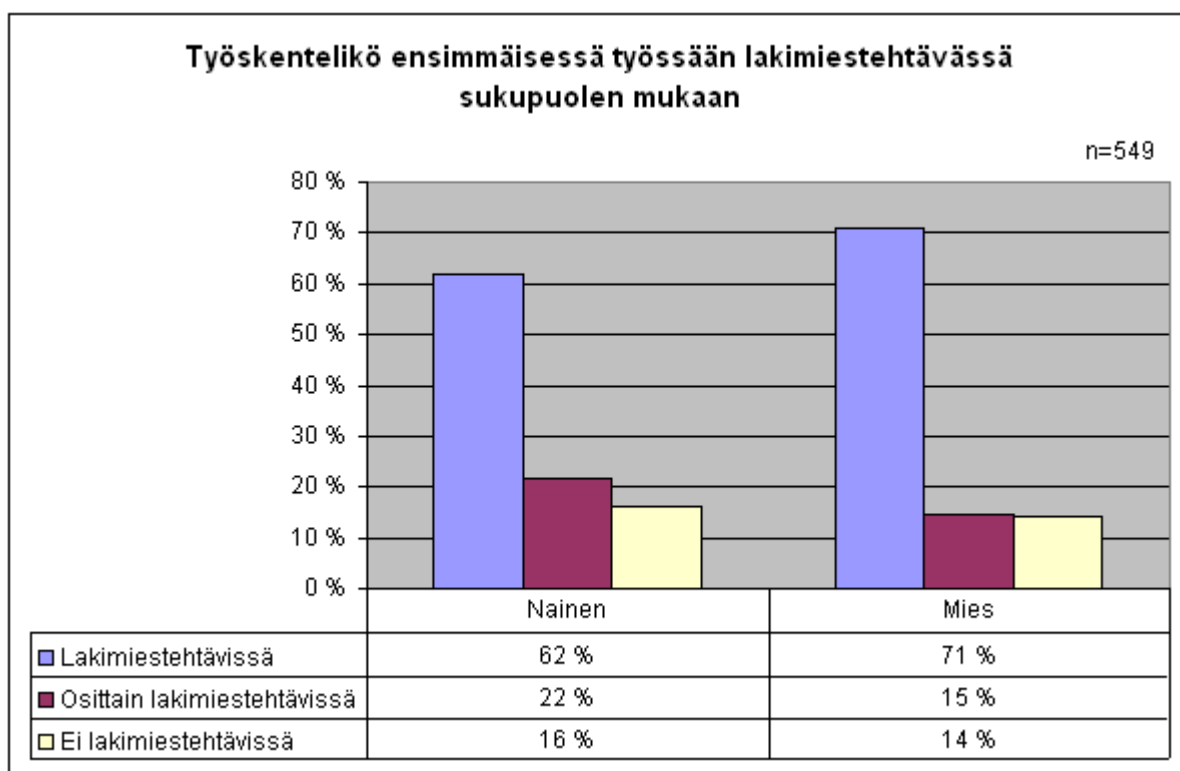
Erot tehtävän luonteissa ovat kasvaneet edellisestä selvityksestä niin, että pysyvän, kokoaikaisen ja koulutusta vastaavan työn on miehistä saanut 11 prosenttiyksikköä naisia useampi, kun ero aiemmin oli vain kaksi prosenttiyksikköä. Myös määräaikaisten, kokoaikaisten ja koulutusta vastaamattomien tehtävien välillä on naisten kyseenalaiseksi eduksi kuuden prosenttiyksikön ero, kun se aiemmin oli vain kaksi prosenttiyksikköä. Kun tarkastellaan työelämää vielä kiinnittymättömien tilannetta, ovat kaikki töitä vielä hakemattomat naisia, mikä saattaa selittyä esimerkiksi perheen perustamisella. Töitä saamattomat jakautuvat tasaisesti miehiin ja naisiin.

%	2004	2005	2006
pysyvä, kokoaikainen, vastasi koulutusta	23	30	27
pysyvä, osa-aikainen, vastasi koulutusta	3	2	1
määräaikainen, kokoaikainen, vastasi koulutusta	53	42	54
määräaikainen, osa-aikainen, vastasi koulutusta	1	5	1
pysyvä, kokoaikainen, ei vastannut koulutusta	4	7	3
pysyvä, osa-aikainen, ei vastannut koulutusta	1	0	1
määräaikainen, kokoaikainen, ei vastannut koulutusta	11	9	7
määräaikainen, osa-aikainen, ei vastannut koulutusta	2	1	1
en ole vielä hakenut töitä	1	0	3
en ole saanut töitä valmistumisen jälkeen	0	2	3
muu	2	3	1
yht	100	100	100
N	191	175	197

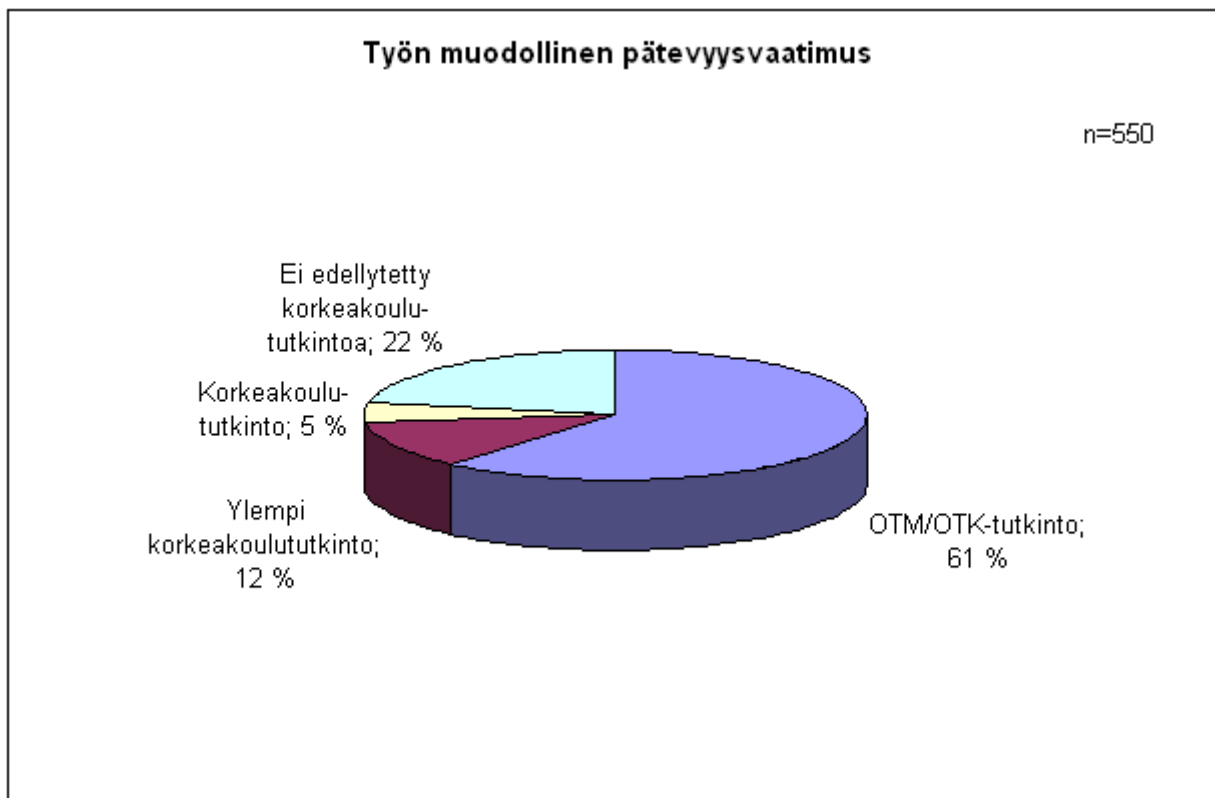
Valmistumisvuosi oli yhteydessä työsuhteen laatuun siten, että vuonna 2006 valmistuneissa oli hieman enemmän niitä, jotka eivät olleet vielä saaneet tai hakeneet töitä valmistumisen jälkeen. Vuoden 2004 selvityksessä havaittiin, että aiemmin valmistuneet olivat olleet työllistyneet myöhemmin valmistuneita useammin ensimmäisessä työssään koulutusta vastaaviin tehtäviin. Tässä selvityksessä ei vastaavaa eroa havaita, vaan valmistumisvuodesta riippumatta noin 80% vastaajista ilmoittaa työllistyneensä ensimmäiseksi koulutusta vastaavaan työhön.

8.3 Työtehtävät

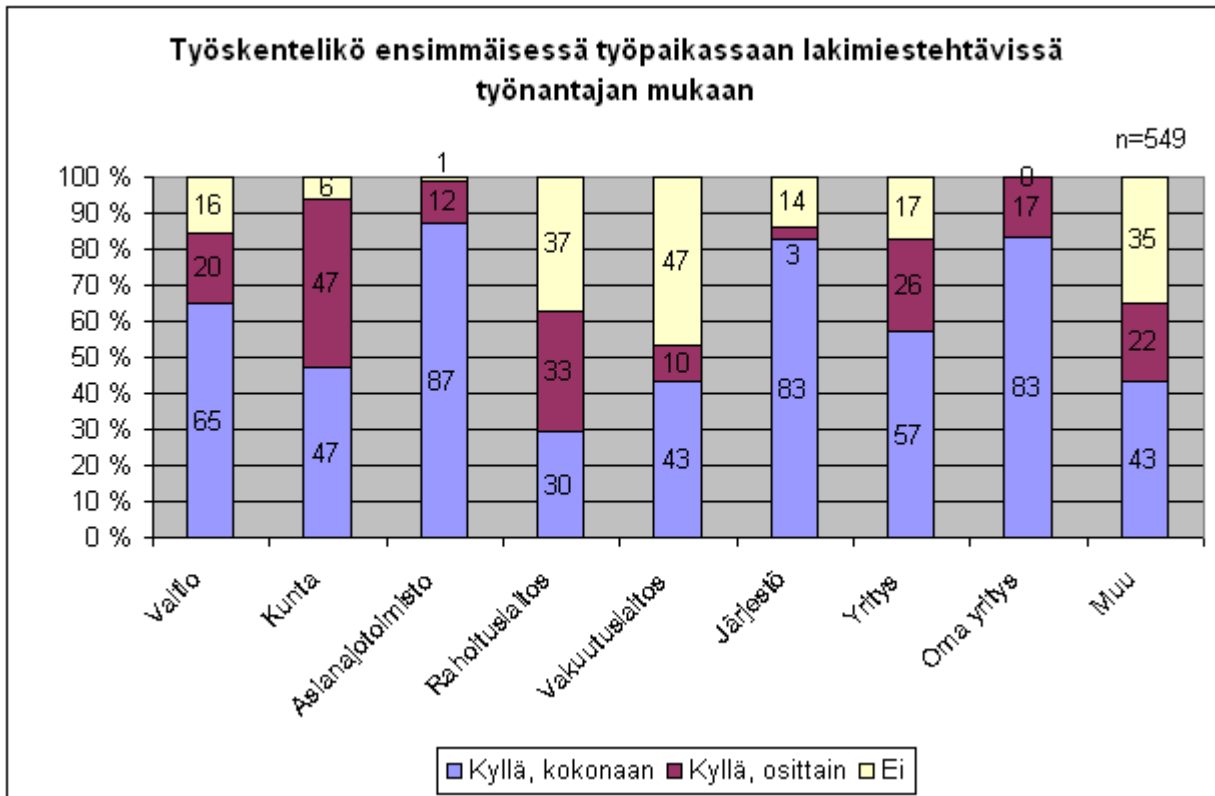
Suurin osa eli 65 prosenttia vastaajista on ensimmäisessä valmistumisen jälkeisessä työpaikassaan toiminut kokonaan lakimiestehtävissä. Osittain lakimiestehtävissä on toiminut 19 prosenttia ja muissa tehtävissä 16 prosenttia vastaajista. Luvut ovat täsmälleen samat kuin edellisessä selvityksessä. Miehet ovat edelleen työllistyneet kokonaan lakimiestehtäviin useammin kuin naiset. Naisten kohdalla työskentely osittain lakimiestehtävissä on seitsemän prosenttiyksikön erolla miehiä yleisempää. Naisista 16 ja miehistä 14 prosenttia ei työskennellyt ensimmäisessä työpaikassaan lakimiestehtävissä.

Oikeustieteellinen tutkinto on ollut muodollisena pätevyysvaatimuksena työhön 61 prosentilla ja ylempi korkeakoulututkinto 12 prosentilla vastaajista. Kuitenkin noin viidenneksen työhön ei ole edellytetty korkeakoulututkintoa lainkaan. Verrattaessa pätevyysvaatimusta ensimmäisen työsuhteen laatuun havaitaan, että koulutustaan vastaavaan työhön katsoi työllistyneensä selvästi suurempi osuus, kuin ne, joiden työhön muodollisena pätevyysvaatimuksena oli ylempi korkeakoulututkinto, tahi erityisesti oikeustieteellinen tutkinto. Vastaavasti vain 15% katsoi, ettei työskennellyt lainkaan lakimiestehtävissä, vaikka 40% on työskennellyt työssä, johon ei ole edellytetty OTM/OTK-tutkintoa. Koulutusta vastaavia asiantuntijatehtäviä on siis vastaajille löytynyt varsin usein myös puhtaiden lakimiestehtävien ulkopuolelta.

Kokonaan lakimiestehtävissä työskentely oli yleisintä asianajotoimistoihin, järjestöihin ja omaan yritykseen työllistyneiden kohdalla. Myös valtiolle työllistyneiden enemmistö oli lakimiestehtävissä. Muissa kuin lakimiestehtävissä työskentely oli yleisintä rahoitus- ja vakuutuslaitoksissa sekä muulla työnantajalla. Kaikissa kolmessa edellä mainittu osuus oli kasvanut edellisestä selvityksestä; vakuutuslaitoksissa 10-, rahoituslaitoksissa 12- ja muulla työnantajalla jopa 14 prosenttiyksiköllä. Muutosta oli tapahtunut sekä osittaisten että täysimittaisten lakimiestehtävien kustannuksella niin, että kun ennen rahoituslaitoksissa kokonaan lakimiestehtävissä työskenteli 54 prosenttia sinne työllistyneistä, oli vastaava osuus nyt vain 30 prosenttia. Vakuutuslaitoksissa kokonaan lakimiestehtävissä työskentelevien määrä oli puolestaan kasvanut 18 prosenttiyksiköllä, mikä samalla supisti osittain lakimiestehtävissä toimivien määrää.

Osittain tai ei lainkaan lakimiestehtävissä toimineilta tiedusteltiin lisäksi heidän tehtäväaluettaan. Osittain lakimiestehtävissä toimineille oli tyypillisintä toimia hallinnon alalla tai sihteerinä sekä jossakin muussa tarkemmin määrittelemättömässä tai alla oleviin kategorioihin sopimattomissa tehtävissä. Tällaisia muita kuvauksia olivat esimerkiksi trainee, toimihenkilö tai assistentti, joita nimensä perusteella voi olla lähes alalla kuin alalla. Painotukset alueiden välillä olivat edelliseen selvitykseen nähden samansuuntaisia. Huomattavaa tosin on, että miehistä sihteerin tehtävissä ei tällä kertaa ilmoittanut toimineensa yksikään, kun aiemmin heitä oli 13 prosenttia. Tehtävänkuvauksissa ei tällä kertaa esiintynyt myöskään pankkitoimihenkilöitä, rikostutkintaa tai tilintarkastusta.

Taulukko 4. Osittain lakimiestehtävissä toimineiden tehtäväalueet sukupuolen mukaan

Tehtäväalue	Nainen		Mies		Yhteensä	
	Count	Percentage	Count	Percentage	Count	Percentage
Verotus	1	1 %	2	10 %	3	3 %
Sihteeri	12	18 %	0	0 %	12	14 %
Hallinto	14	21 %	4	19 %	18	20 %
Sijoittaminen/rahoitus	5	7 %	1	5 %	6	7 %
Perintä	4	6 %	2	10 %	6	7 %
Opetus & tutkimus	5	7 %	0	0 %	5	6 %
Vakuutus käsittely	1	1 %	1	5 %	2	2 %
Muu	25	37 %	11	52 %	36	41 %
Yhteensä	67	100 %	21	100 %	88	100 %

Muissa kuin lakimiestehtävissä toimineille tyypillisintä oli olla korvauskäsittelijöinä tai opetuksen sekä tutkimuksen alalla ja muussa kuin alla oleviin kategorioihin mahtuvissa tehtävissä. Miehet toimivat naisia useammin opetus ja tutkimustehtävissä sekä perinnän parissa, naiset puolestaan verotuksessa. Aiemmin muissa kuin lakimiestehtävissä toimineet olivat "muiden tehtävien" lisäksi toimineet enimmäkseen verotuksessa ja sihteerinä. "Muissa tehtävissä" toimenkuvien kirjo oli laaja aina vartioupseerista ja toimittajasta postittajaan sekä laivasiivojaan.

Taulukko 5. Muissa kuin lakimiestehtävissä toimineiden tehtäväalueet sukupuolen mukaan

Tehtäväalue	Nainen		Mies		Yhteensä	
Verotus	7	14 %	3	12 %	10	13 %
Sihteeri	4	8 %	0	0 %	4	5 %
Hallinto	2	4 %	0	0 %	2	3 %
Sijoittaminen/rahoitus	2	4 %	0	0 %	2	3 %
Perintä	5	10 %	4	16 %	9	12 %
Opetus & tutkimus	7	14 %	4	16 %	11	15 %
Myynti & asiakaspalvelu	2	4 %	1	4 %	3	4 %
Rikostutkinta	0	0 %	1	4 %	1	1 %
Notaari	3	6 %	2	8 %	5	7 %
Korvauskäsittely	10	20 %	3	12 %	13	17 %
Muu	8	16 %	7	28 %	15	20 %
Yhteensä	50	100 %	25	100 %	75	100 %

8.4 Palkka

Vastaajien palkkatulot analysoitiin ensimmäisessä työpaikassaan kokoaikatyössä olleiden osalta. Menettely on sama kuin edellisessä, vuosina 2001-2003 tutkinnon suorittaneita koskeneessa selvityksessä. Kokoaikatyössä olleiden bruttopalkat ensimmäisessä työpaikassaan olivat keskimäärin runsaat 2400 euroa. Mediaanipalkka ja keskiarvopalkka ovat olennaisesti samalla tasolla, mikä merkitsee sitä, että keskiluvut kuvaavat vastaajien ensimmäisissä työsuhteissaan saamia palkkoja kohtuullisen hyvin. Usein palkkatilastoissa pienenkin vähemmistön selkeästi muista poikkeavan korkeat tai matalat palkat vaikuttavat keskiarvoon. Vastaajien palkkojen jakaumaa tarkasteltaessa havaitaan, että puolella kokoaikatyöstä olleista palkka oli sijoittunut 1800 ja 2900 euron välille.

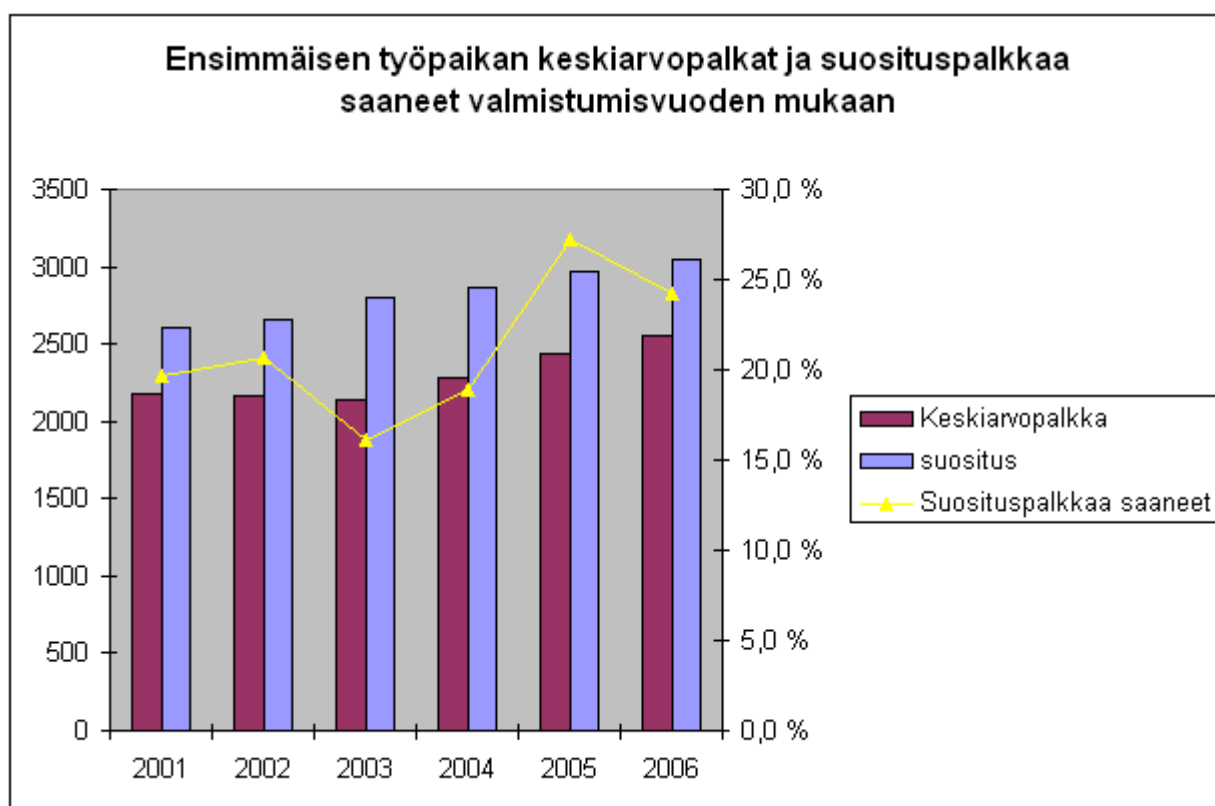
Valmistumis- vuosi	Lkm	Keskiarvo- palkka €/kk	25% alakvartiili	Mediaani	75% yläkvartiili	Vähimmäis- palkka- suositus	Suosituspalkkaa saaneet % vastaajista
2004	175	2287	1790	2200	2700	2870	18,9 %
2005	151	2438	1800	2500	3000	2970	27,2 %
2006	178	2554	1904	2525	3004	3050	24,2 %
	504	2427	1800	2445	2911		23,3 %

Palkat olivat nousseet edellisestä selvityksestä. Keskiarvopalkka kaikkien osalta oli noussut 12% ja mediaanipalkka 20%. Tämä kuvastaa sitä, että palkkojen jakauma on samalla tasoittunut niin, että korkeimmat palkat olivat nousseet keskimäärin vähemmän kuin keskitasoiset ja sitä matalammat. Palkkojen nousu on ollut hieman nopeampaa kuin Lakimiesliiton palkkasuosituksen kehitys; havaitaan, että tässä selvityksessä runsas 23% oli saanut valmistumisvuotensa palkkasuosituksen mukaista palkkaa. Osuus on selvästi noussut edellisen selvityksen 18%:sta. Vuonna 2005 valmistuneista toisaalta vuotta 2006 suurempi osuus sai suosituksen mukaista palkkaa ensimmäisessä työsuhteessaan valmistumisen jälkeen.

Sukupuolten välillä oli bruttopalkoissa jonkin verran eroa. Naisten keskiarvopalkka oli 2382 ja miesten 2504 euroa. Vastaavat mediaanipalkat ovat 2350 ja 2500 euroa. Keskipalkkojen erot ovat jonkin verran nousseet edellisestä selvityksestä. Keskiarvopalkkoissa ero on nyt 122 euroa, kun se edellisessä selvityksessä oli 80 euroa, samoin mediaanien ero on noussut edellisen selvityksen sadasta eurosta 150:een. Tämä havainto vaikuttaisi olevan yhteydessä siihen, että tässä selvityksessä havaittiin myös opiskeluaikaisen oman alan työkokemuksen määrän lisääntyneen miesten osalta selvästi, kun naisilla vastaava määrä oli pysynyt jotakuinkin samalla tasolla edellisen selvityksen kanssa. Toisaalta on havaittu opiskeluaikaisen oman alan työkokemuksen lisääntymisen vaikuttavan suotuisasti palkkoihin ja työllistymiseen.

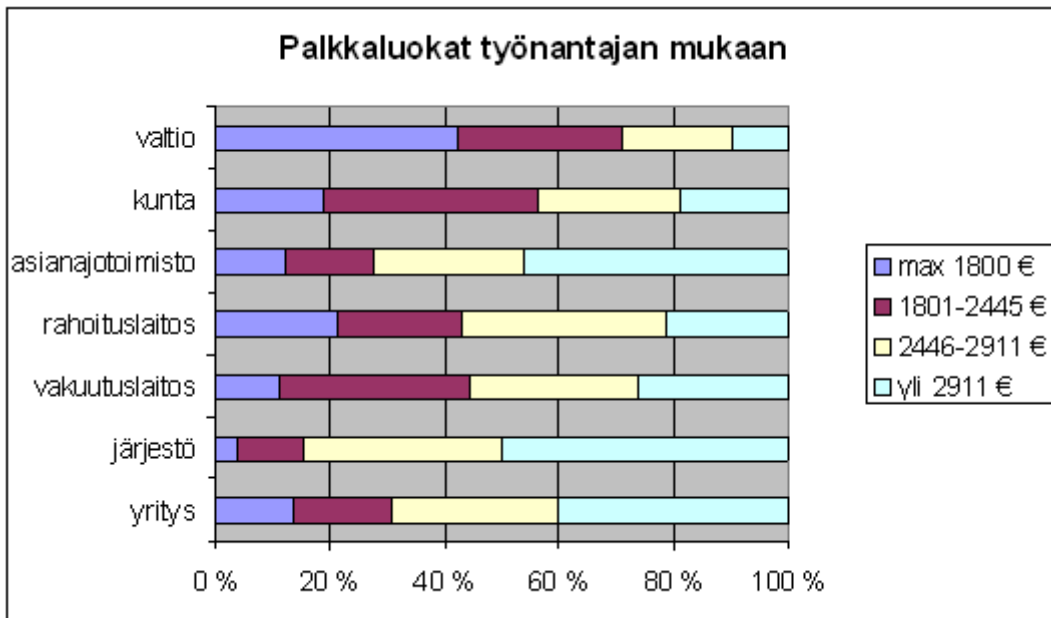
Vastaajan ikä on myös selvästi yhteydessä ensimmäisen työsuhteen palkkaan. Tämä havainto on sama kuin edellisessä selvityksessä. Ilmiön nähdään myös olevan yhteydessä työkokemuksen määrään, joka

on vanhemmilla suurempi kuin nuoremmilla. Tässä selvityksessä nuorin ikäluokka, korkeintaan 25-vuotiaat, oli saanut valmistumisen jälkeen ensimmäisessä työpaikassaan keskimäärin 2142 euron kuu-kausipalkkaa, 26-30- vuotiailla keskiarvo oli 2388 euroa, 31-35- vuotiailla 2429 euroa ja yli 35-vuotiaiden osalta 2894 euroa.

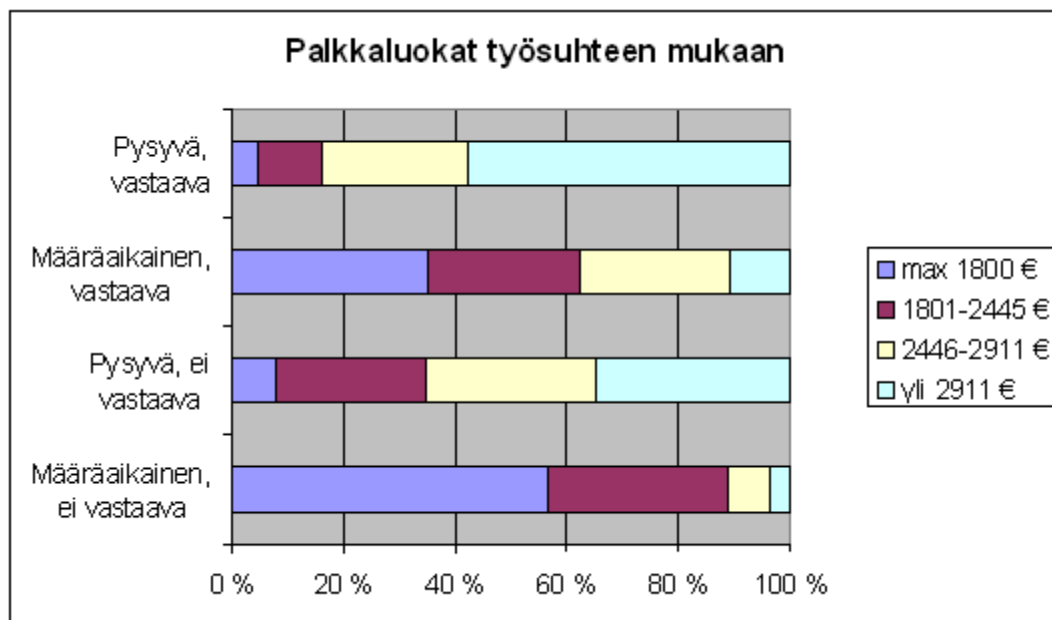

Työnantajan tyyppi	n	Keskiarvo-			
		palkka €/kk	25% alakvartiili	Mediaani	75% yläkvartiili
Valtio	213	2155	1762	1950	2500
Kunta	16	2371	1909	2300	2875
Asianajotsto tai vastaava	106	2731	2290	2800	3100
Rahoituslaitos, esim. pankki	28	2528	1902	2500	2800
Vakuutuslaitos	27	2614	2100	2500	2920
Järjestö	26	2875	2500	2900	3078
Yritys	65	2675	2300	2800	3040

Eri työnantajasektoreilla palkat vaihtelivat huomattavasti. Korkeimmat keskipalkat oli järjestöihin (keskiarvo 2875 •, mediaani 2900 •) ja asianajotoimistoihin tai vastaaviin (keskiarvo 2731 •, mediaani 2800 •) työllistyneillä. Valtion palkat olivat muita sektoreita matalammat (keskiarvo 2155 •, mediaani 1950 •). Tälle välille sijoittuivat yrityksiin (keskiarvo 2675 •), vakuutuslaitoksiin (2614 •), rahoituslaitoksiin (2528 •) ja kuntiin (2371 •) työllistyneet vastaajat. Toisaalta tilastoa tulkittaessa on otettava huomioon aiemmin tehty havainto (kts luku 7.1) siitä, että valtiolle työllistyneet olivat olleet selvästi muita harvemmin lähes koko opiskeluaikansa töissä myös lukukausien aikana, kun taas asianajotoimistoihin työllistyneet selvästi muita useammin. Opiskeluaikana kerätyn työkokemuksen voidaan nähdä vaikuttavan ensimmäisen valmistumisen jälkeisen työsuhteen palkkaan.

Vastaajat jaettiin palkkaluokkiin niin, että luokkarajat määräytyivät kokoaikatyössä olleiden tuloneljänneksen mukaan. Tällöin jokaiseen palkkaluokkaan kuuluu yhtä paljon vastaajia; matalin luokka vastaa alinta tuloneljänneksestä ja korkein ylintä jne. Tarkat euromääräiset luokkarajat näkyvät oheisesta kuviosta x, joka esittää vastaajien sijoittumisen eri tuloluokkiin työnantajan sektorin mukaan. Kuvio todentaa edellä tehtyä havaintoa työnantajasektorin yhteydestä palkkatasoon. Havaitaan, että järjestöissä ja asianajotoimistoissa työskennelleistä liki puolet kuuluu ylimpään tuloluokkaan, kun taas alimpaan tuloneljännekseen 12% asianajotoimistoissa ja vain 4% järjestöissä työskennelleistä. Valtiolla työskennelleistä 42% sijoittui alimpaan tuloneljännekseen ja yhteensä 71% kahteen alimpaan luokkaan. Valtion palveluksessa olleista 10% sai korkeimpaan neljännekseen sijoittuvia palkkoja.

Palkkaluokkiin sijoittumista työsuhteen tyyppin mukaan tarkasteltiin myös edellä esitellyllä luokkajalla. Työsuhteen tyyppiä arvioitiin toisaalta sen mukaan, oliko työsuhde pysyvä vai määräaikainen ja toisaalta sen mukaan, ilmoittiko vastaaja työn vastanneen koulutusta vai ei. Molemmilla tarkastelluilla tekijöillä on selvä yhteys palkkatasoon. Pysyvässä koulutusta vastaavassa työssä olleista 58% sijoittui ylimpään tuloneljännekseen ja vain 16% kahteen alimpaan luokkaan yhteensä. Alimpaan tuloneljän-

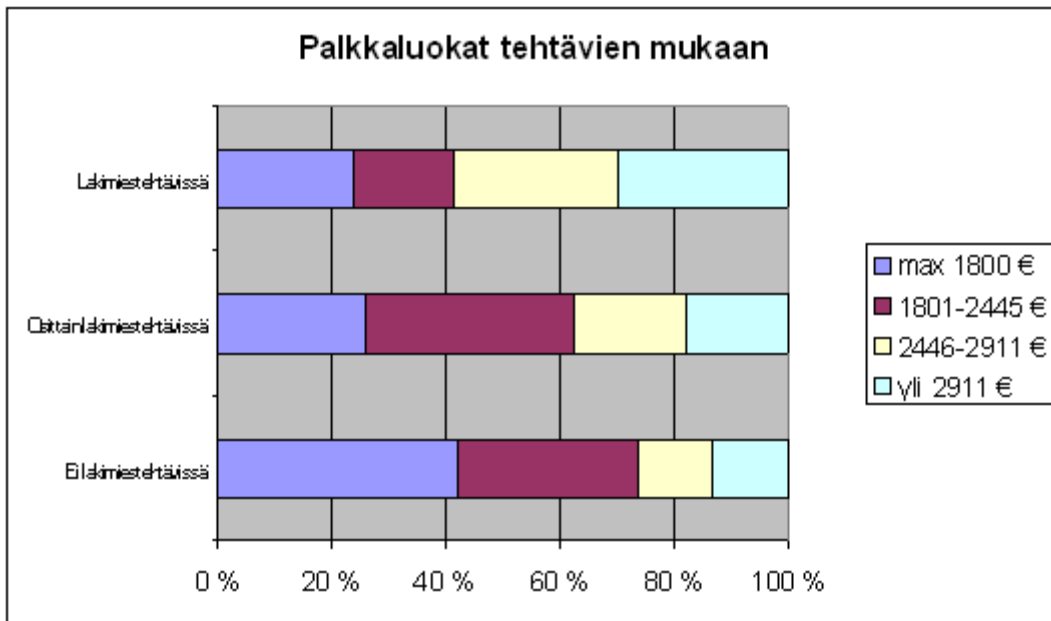
nekseen kuului vain 5%. Työsuhteen pysyvyydellä oli vahva yhteys palkkaan, sillä pysyvässä, ei koulutusta vastaavassa työssä olleista myös 35% sijoittui ylimpään tuloneljännekseen ja 8% alimpaan.

Määräaikaisissa työsuhteissa olleilla palkkataso oli vastaavasti matalampi. Koulutusta vastaavassa, määräaikaisessa työssä olleista 35% sijoittui alimpaan ja 11% ylimpään tuloneljännekseen. Niistä, joiden työ oli määräaikainen, eikä vastannut koulutusta, oli 57% alimmassa tuloneljänneksessä ja 89% kahdessa alimmassa luokassa. Määräaikaiseen, koulutusta vastaamattomaan työhön työllistyneistä vain 4% oli yltänyt ylimpään tuloneljännekseen.

Kaikkien pysyvään kokoaikaiseen työsuhteeseen työllistyneiden bruttopalkan keskiarvo oli 2929 euroa ja mediaani 3000, kun taas määräaikaisiin kokoaikaisiin työsuhteisiin työllistyneillä vastaavat luvut olivat 2164 euroa ja 2044 euroa. Keskiarvopalkkojen ero on edelleen noussut edellisessä selvityksessä havaitusta. Vuosina 2001-2003 valmistuneilla keskiarvojen ero oli 700€/kk pysyvässä työsuhteissa olevien hyväksi, kun käsillä olevassa selvityksessä vastaava ero on 765€/kk. Eroa selittävinä tekijöinä voidaan nähdä määräaikaisten työsuhteiden yleisempi käyttö mm. valtion (88% määräaikaisina ensimmäisessä valmistumisen jälkeisessä työsuhteessa) kuin yksityisten työnantajien tehtävissä (esim. asiantuntijatoimistoissa 37% vastaava luku) kun työnantajasektorin yhteys palkkaan on jo aiemmin tullut todetuksi. Lisäksi jo edellisessä selvityksessä on tuotu esiin mm. auskultoimassa olevien henkilöiden määräaikaiset ja verraten matalapalkkaiset työsuhteet.

Tämän selvityksen vastaajista 17% oli auskultoinut ja 12% auskultoimassa kyselyhetkellä. Ei kuitenkaan ole varmaa tietoa siitä, onko heidän kyselyssä kysytty ensimmäinen työsuhteensa liittynyt auskultointiin vai ei. Useilla heistä näin varmasti on, mikä havaitaan tarkasteltaessa palkkatasoa erikseen sen mukaan, onko vastaaja auskultoinut tai auskultoimassa vai eikö ole. Auskultointien tai auskultoimassa olleiden bruttopalkan keskiarvo oli 2030 euroa, kun ei auskultointien palkkakeskiarvo oli 2590 euroa. Toisaalta auskultointeista tai auskultoimassa olleista 16% ilmoitti ensimmäisen valmistumisen jälkeisen työsuhteensa olleen pysyvä ja 84% määräaikainen, kun ei auskultointeilla ensimmäinen työsuhde oli selvästi useammin pysyvä (42%, määräaikainen 58%). Auskultointi ja sen väliaikainen vaikutus palkkatasoon on siis huomioitava yhtenä selittävänä tekijänä määräaikaisissa työsuhteissa olleiden selvästi pysyviin työsuhteisiin työllistyneitä matalampia palkkoja arvioitaessa. Tältä osin aineiston käsittely on yhtenevä aiempaan selvitykseen nähden, joten suhteessa siihen vertailu voidaan tehdä esitettyjen lukujen pohjalta tällaisenaan.

Työtehtävien mukaan tarkasteltuna palkat olivat korkeimmat niillä, jotka olivat työskennelleet kokonaan lakimiestehtävissä (keskiarvo 2510 €, mediaani 2500 €). Osittain lakimiestehtävissä työskennelleillä vastaavat luvut olivat 2352 € ja 2290 €, kun ilmoituksensa mukaan muissa kuin lakimiestehtävissä työskennelleiden palkkakeskiarvo oli 2135 €/kk ja mediaani 2000 €/kk. Kokonaan lakimiestehtävissä työskennelleet sijoituivat selvästi muita useammin kahteen ylimpään palkkaneljännekseen, kun taas ei lakimiestehtävissä työskennelleillä korostui kaikkein alin palkkaneljännes kahden ylimmän kustannuksella.

Palkkatasolla ensimmäisessä valmistumisen jälkeisessä työsuhteessa havaitaan olevan vahva yhteys opiskeluaikaiseen työntekoon. Tarkasteltaessa kokoaikatyöhön sijoittuneita havaitaan, että niiden, jotka opiskeluaikanaan eivät olleet tehneet töitä, mediaanikuukausipalkka oli 1815 euroa ja keskiarvo 2081 euroa. Satunnaisesti työssä käyneillä vastaavat luvut olivat 2200 ja 2242 euroa ja vain kesäisin työskennelleillä 2000 ja 2191 euroa. Säännöllisesti lukukausien aikana osan opiskeluaikasta työskennelleiden mediaani oli 2396 euroa ja keskiarvo 2364 euroa, kun lähes koko opiskeluaikana työskennelleiden mediaanipalkka oli peräti 2700 euroa ja keskiarvo 2685 euroa.

Ero korostuu sukupuolittain erityisesti kokonaan työn ulkopuolella opiskeluaikana olleiden ja koko opiskeluaikana työskennelleiden välillä. Naisista opiskeluaikana työtä tekemättömillä ensimmäisen palkan mediaani oli 1700 euroa ja keskiarvo 1940 ja koko opiskeluaikana työskennelleillä mediaani 2600 ja keskiarvo 2648 euroa. Miehillä opiskeluaikana työtä tekemättömien mediaanipalkka oli 1879 euroa ja keskiarvo 2182 euroa kun taas lähes koko ajan työskennelleillä mediaani oli 2875 euroa ja keskiarvo 2739 euroa. Havaitaan siis, että valtaosa niistä miehistä, jotka ovat työskennelleet ainakin lähes koko opiskeluaikansa, saa heti valmistumisensa jälkeen selvästi keskilukuja korkeampaa palkkaa. Ero alleviivaa mediaanipalkan korkeus, joka osoittaa ilmiön koskevan valtaosaa ryhmän miehistä, ja muutama mediaania selvästi alempi palkka laskee keskiarvoa. Ne naiset taas, jotka eivät olleet työtä opiskeluaikana tehneet, aloittavat työuransa keskimäärin selvästi muita matalammalta palkkatasolta. Edelleen tämän havainnon kohdalla on pidettävä mielessä, että arvot on laskettu kaikista kunkin ryhmän kokopäivätyöhön työllistyneistä. Mikäli tämän kysymyksen analyysissä pidettäisiin mukana ne, jotka eivät ole kokopäivätyöhön työllistyneet ensimmäisessä työsuhteessaan, olisi ero vielä suurempi. Kokopäivätyöhön päätyminen oli yleisempää niillä, joilla opiskeluaikana oli työkokemusta kertynyt.

8.5 Vastaajien näkemys palkan ja tehtävien vastaavuudesta

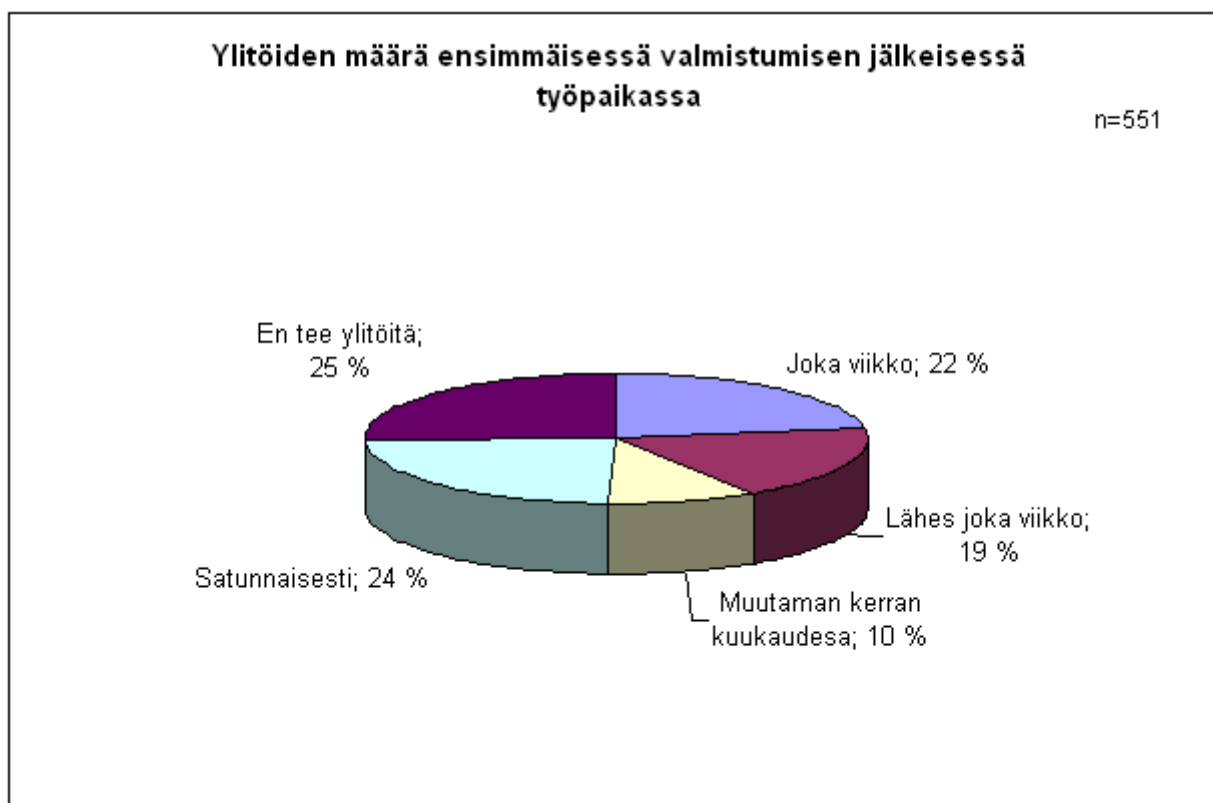
Palkkaus oli vastaajien mielestä ollut ensimmäisissä työsuhteissa hieman paremmin sopusoinnussa tehtävien kanssa kuin vuoden 2004 selvityksen aikaan. Edellisessä selvityksessä 41% vastaajista katsoi, että palkka vastasi työtehtäviä, kun nyt näin oli arvioinut 47% vastaajista. Kuitenkin edelleen 44% katsoi, että palkka oli liian pieni tehtäviin nähden (53% edellisessä selvityksessä).

Miesten ja naisten välillä oli tässä kysymyksessä muodostunut ero, jota ei edellisessä selvityksessä ollut havaittavissa. Naisista 45% piti ensimmäistä palkkaansa sopivana ja 46% liian pienenä, kun miehistä vastaavat luvut olivat 51% ja 41%. Tämä havainto on linjassa sen kanssa, että sukupuolten välinen palkkaero oli jonkin verran lisääntynyt edellisen selvityksen tilanteesta. Edelleen havaitaan myös, että pysyvissä työsuhteissa on enemmän palkkatasoonsa tyytyväisiä (64% kokoaikatyössä olevista) kuin

määräaikaisissa työsuhteissa (41% kokoaikatyössä olevista). Tämä havainto on kuitenkin samanaikaisesti yhteydessä myös mm. työnantajan sektoriin (julkinen vs. yksityinen) ja palkkatasoon, kuten aiemmin on todettu. Niinpä sinänsä ei voida sanoa, kuinka paljon tyytymättömyys johtuu siitä, että määräaikaisesta työstä edellytettäisiin korkeampaa palkkaa epävarmuuden kompensoimiseksi, ja kuinka paljon siitä, että palkkataso on tarkastelun kohteena olleissa määräaikaisissa tehtävissä ollut matalampi.

8.6 Ylitöiden määrä

Noin viidennes (22 %) vastaajista teki ylitöitä ensimmäisessä valmistumisensa jälkeisessä työpaikassa joka viikko. Lähes joka viikko ylitöitä teki suunnilleen sama määrä vastaajia (19 %). Muutaman kerran kuukaudessa ylitöitä teki joka kymmenes ja satunnaisesti neljännes vastaajista. Ylitöitä ei tehnyt lainkaan neljännes vastaajista. Erot vuosina 2001–2003 valmistuneisiin ovat jokaisella osa-alueella vain prosenttiyksikön tai kahden luokkaa. Ylitöiden määrä ei siis ole merkittävästi muuttunut kuluneen kolmen vuoden aikana, mutta sukupuolten välillä erot ovat yhtäällä kasvaneet ja toisaalla kaventuneet. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että miesten tekemän ylityön määrä on vähentynyt ja naisten lisääntynyt. Miesten osuus säännöllisesti ylitöitä tekevästä on edelleen naisia suurempi (45 %/39 %), mutta naisten säännöllisen ylityön määrä on lisääntynyt edellisestä selvityksestä kuudella ja miesten vähentynyt kolmella prosenttiyksiköllä. Satunnaiset ylityöt ovat naisten kohdalla edelleen miehiä huomattavasti yleisempiä. Siirtymien seurauksena kokonaan ylitöitä tekemättömien naisten määrä on vähentynyt edellisestä neljänneksestä viidennekseen ja miesten vastaavasti noussut neljänneksestä 29 prosenttiin.

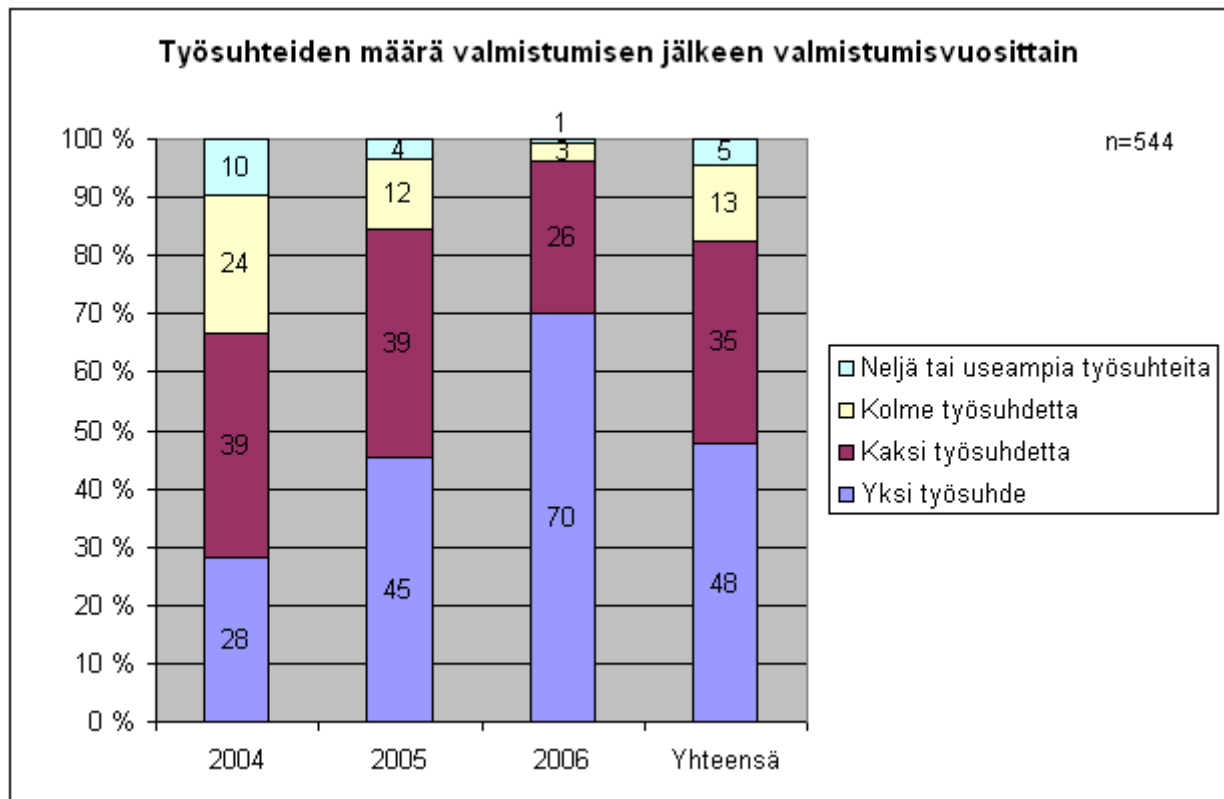

Useimmin eli joka viikko ylitöitä tehtiin asianajotoimistossa (46 %) ja omassa (33 %) tai muun yrityksessä (30 %). Satunnaisimpia ylityöt olivat vakuutuslaitoksissa (37 %) ja kunnissa (35 %). Valtion ja kunnan palveluksessa olleista 35 prosenttia ja rahoituslaitoksessa työskennelleistä 32 prosenttia ilmoitti, ettei tehnyt ylitöitä.

9 Oikeustieteilijät työmarkkinoilla

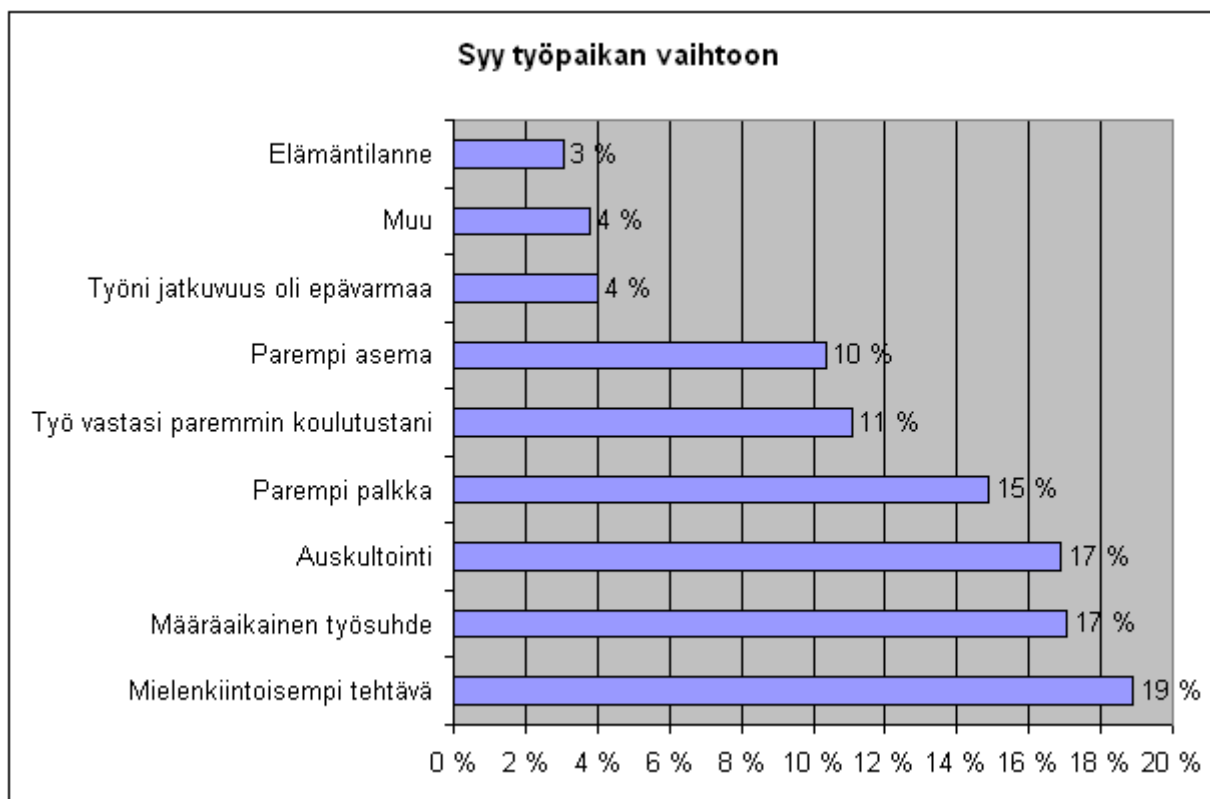
9.1 Työsuhteiden vaihtuvuus valmistumisen jälkeen

Puolet vastaajista on edelleen ensimmäisessä valmistumisen jälkeen saamassaan työpaikassa. Vastaavasti sama määrä on ehtinyt jo vaihtaa työpaikkaa. Työsuhteiden lukumäärää tarkasteltaessa voidaan huomata, että kuudella prosentilla valmistumisensa jälkeen samassa työpaikassa pysyneistä työsuhteista on useampia kuin yksi, käytännössä kahdesta kolmeen. Tämä viittaa määräaikaisten työsuhteiden ketjuuntumiseen yhden työnantajan palveluksessa. Niinpä 48 prosentilla vastaajista työsuhteita on valmistumisen jälkeen ollut yksi, 35 prosentilla kaksi, 13 prosentilla kolme ja viidellä prosentilla neljä tai useampia.

Työsuhteiden määrä lisääntyy ajan myötä, ja edelliseen selvitykseen verrattuna näyttää siltä, että pitkät työsuhteet käyvät entistäkin harvinaisemmiksi. Yhdessä työsuhteessa olleiden tarkastelujaksolla ensimmäisenä valmistuneiden määrä on edellisestä selvityksestä vähentynyt viidellä prosenttiyksiköllä 28 prosenttiin. Viimeisimpänäkin valmistuneista yhdessä työsuhteessa olleita on nyt 70 prosenttia, kun vuonna 2004 heitä oli 76 prosenttia. Kummallakin sukupuolella työsuhteita on ollut keskimäärin 1,7 tai 2 (mediaani).

Ensimmäisen työsuhteen jälkeen työpaikkaa on vaihdettu enimmäkseen mielenkiintoisemman tehtävän, työsuhteen määräaikaaisuuden, auskultoinnin ja paremman palkan vuoksi. Toissijaisempia syitä ovat olleet uuden työn parempi vastaavuus koulutukseen sekä parempi asema. Vähäisempiä syitä ovat olleet työn jatkuvuuden epävarmuus, muu syy sekä elämäntilanne. Muut syyt vaihtelivat laidasta laitaan ja niiksi mainittiin esimerkiksi huono työskentelyilmapiiri, ulkomailla oleskelu ja yrittäjäksi ryhtyminen.

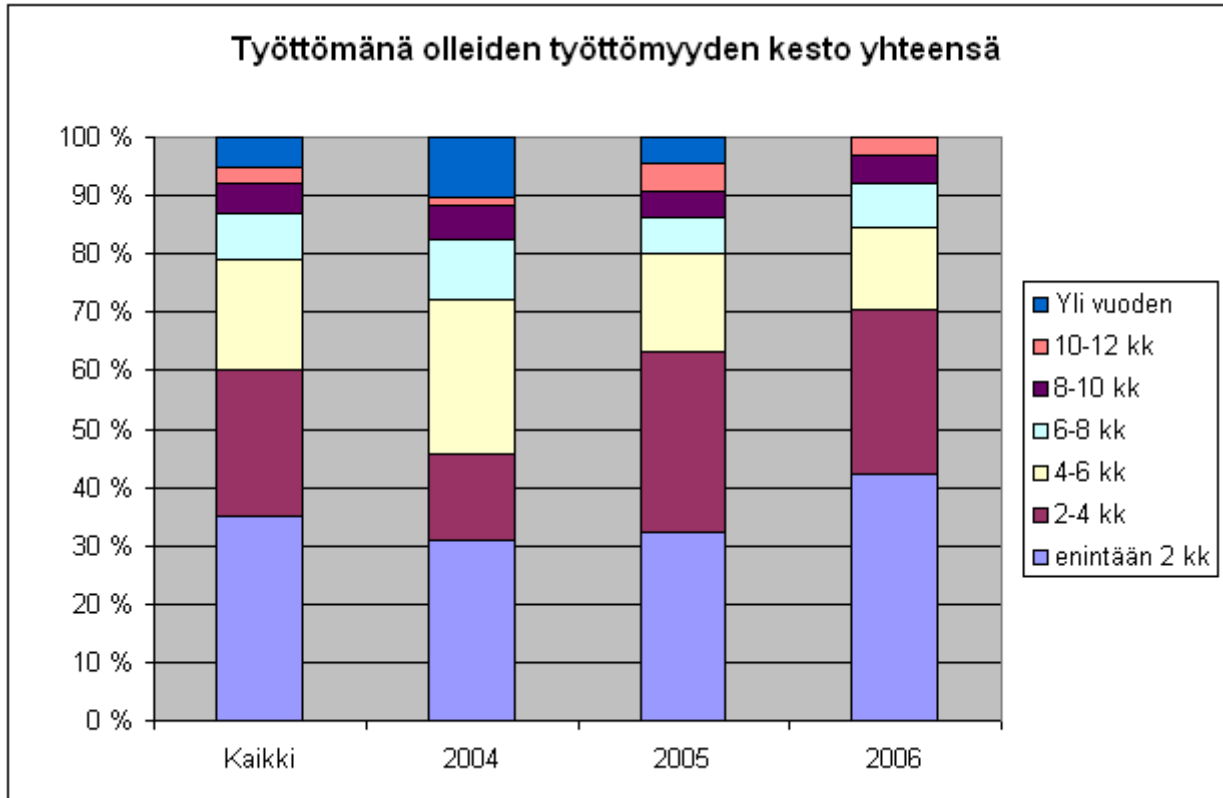

9.2 Vastavalmistuneiden työttömyys

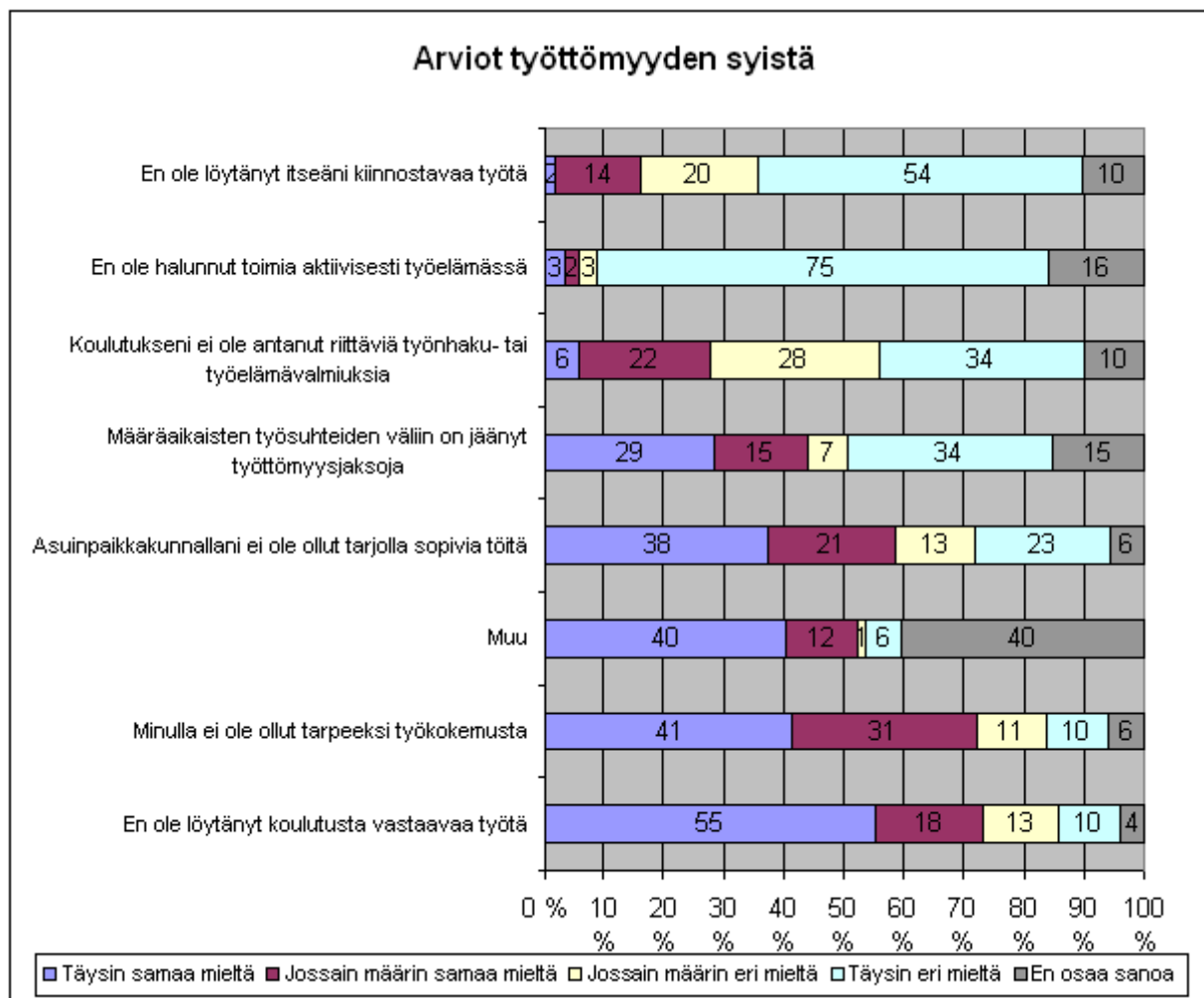
Työttömyysjaksojen esiintyminen oli samalla tasolla kuin edellisen selvityksen aikaan. Kaikista vastaajista 35% oli ollut jonkin mittaisen jakson työttömänä (vuoden 2004 selvityksessä 36%). Kysymys esitettiin samalla tavalla kuin edellisessä selvityksessä, eli vastaajilta tiedusteltiin valmistumisen jälkeisen työttömyyden kestoa yhteensä; ei sitä, koostuiko työttömyysaika yhdestä vai useammasta jaksosta.

valmistumisvuosi	Kaikki	2004	2005	2006
n	567	191	175	197
Jakso työttömänä	35,3 %	35,6 %	37,1 %	32,5 %
Yli vuoden	5,0 %	10,3 %	4,6 %	0,0 %
10-12 kk	3,0 %	1,5 %	4,6 %	3,1 %
8-10 kk	5,0 %	5,9 %	4,6 %	4,7 %
6-8 kk	8,0 %	10,3 %	6,2 %	7,8 %
4-6 kk	19,0 %	26,5 %	16,9 %	14,1 %
2-4 kk	25,0 %	14,7 %	30,8 %	28,1 %
enintään 2 kk	35,0 %	30,9 %	32,3 %	42,2 %

Valmistumisvuoden mukaan työttöminä olleiden osuus vaihteli välillä 33-37%, siten, että harvinaisimpia työttömyysjaksoja olivat vuonna 2006 valmistuneilla. Työttömyyden kesto työttömänä olleista oli korkeintaan neljä kuukautta 70%:lla vuonna 2006 valmistuneista, 63 %:lla vuonna 2005 valmistuneista ja 46 %:lla vuonna 2004 valmistuneista. Valmistumisvuodesta kulunut aika luonnollisesti vaikuttaa siihen, että mahdollisia työttömyysjaksoja on voinut kertyä enemmän. Yli vuoden mittaista työttömyyttä ei ollut ehtinyt kertyä yhdellekään vuonna 2006 valmistuneista. Työttömänä ainakin jonkin aikaa olleista vastaajista työttömyys oli kestänyt yhteensä yli vuoden 5 %:lla vuonna 2005 valmistuneista ja 10 %:lla vuonna 2004 valmistuneista.

Työttömyyden syitä arvioitiin asteikolla “Täysin samaa mieltä – Täysin eri mieltä”. Samaa mieltä olleiden osuus oli edellisen selvityksen tapaan suurin väitteen “En ole löytänyt koulutusta vastaavaa työtä” kohdalla. Suunnilleen sama määrä eli lähes kolme neljästä vastaajaa yhtyi myös väitteeseen “Minulla ei ole ollut tarpeeksi työkokemusta”. 59 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että asuinpaikkakunnalla ei ole ollut tarjolla sopivia töitä. Asuinlääneittäin tarkasteltuna ongelma näyttäisi olevan suurin Satakunnassa ja Pirkanmaalla. Muun kuin väittämässä esitetyn vaihtoehdon kanssa samaa mieltä ilmoitti olevansa 52 prosenttia vastaajista. 44 prosenttia puolestaan esitti, että määräaikaisten työsuhteiden väliin oli jäänyt työttömyysjaksoja.

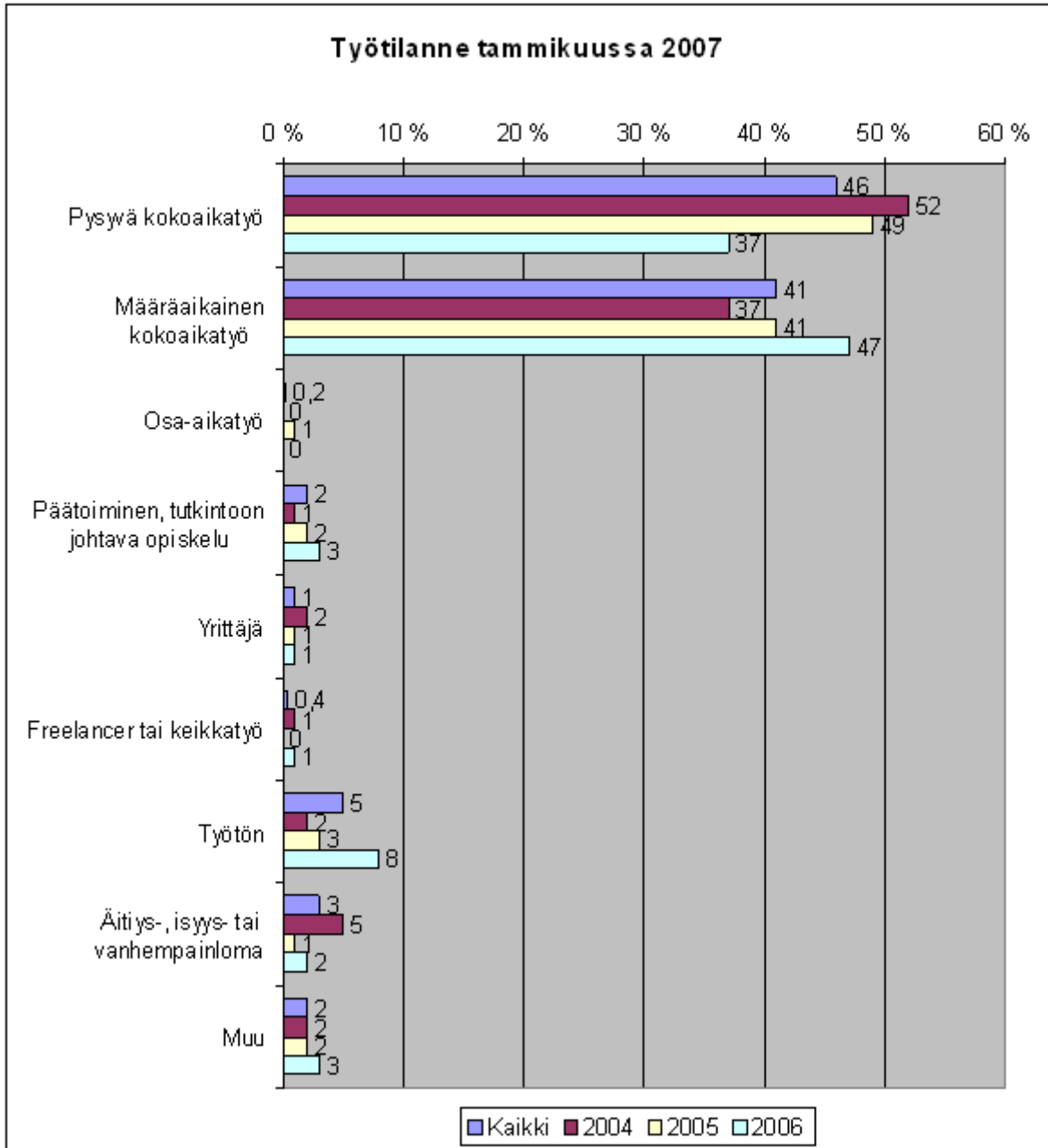

Juuri kukaan ei ollut samaa mieltä väittämän “En ole halunnut toimia aktiivisesti työelämässä” kanssa. 16 prosenttia vastaajista oli ollut työttömänä siksi, ettei ollut löytänyt itseään kiinnostavaa työtä. Huomattavasti tätä suurempi osa oli kuitenkin sitä mieltä, että itseä kiinnostavia töitä olisi kyllä tarjolla, mikäli niihin vain onnistuisi pääsemään.

10 Nykyinen työtilanne

46 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista oli tammikuussa 2007 pysyvässä kokopäivätyössä. Määräaikaaisessa kokopäivätyössä oli 41 prosenttia vastaajista. Työttömänä vastaajista oli viisi prosenttia, vanhempainlomalla kolme prosenttia ja muuhun tutkintoon opiskelemassa tai jotakin muuta tekemässä kaksi prosenttia. Muuksi tutkinnoksi mainittiin yleisemmin kauppatieteen maisteri sekä oikeustieteelliset jatkotutkinnot. “Muuksi tekemiseksi” mainittiin yleisimmin auskultointi ja työharjoittelu.

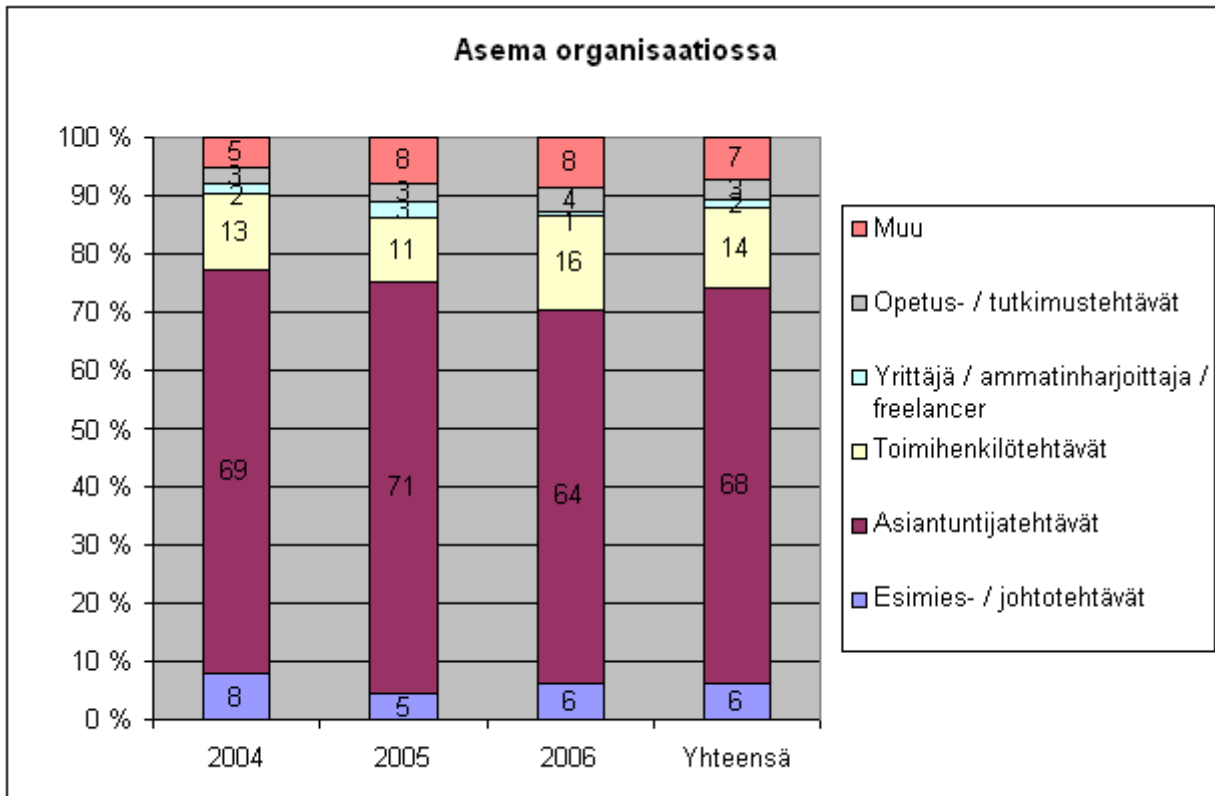
Yrittäjänä oli yksi prosentti ja freelancerina 0,4 prosenttia vastaajista. Osa-aikatyötä tehneiden määrä oli vähentynyt edellisestä selvityksestä, jossa kaikista vastaajista sellaista teki kolme prosenttia vastaajista. Yksikään vastaajista ei ollut tammikuussa 2007 hoitovapaalla tai varusmies/siviilipalveluksessa.

Valmistumisvuosittain tarkasteltuna pysyvässä kokoaikatyössä oli eniten vuonna 2004 valmistuneita ja vähiten vuonna 2006 valmistuneita. Määräaikaisessa kokoaikatyössä oli puolestaan eniten vuonna 2006 valmistuneita ja vähiten vuonna 2004 valmistuneita. Työsuhteet näyttäisivät siis vakiintuvan ajan kuluessa. Työttömiä oli eniten vuonna 2006 valmistuneissa ja vanhempainlomalla olleita vuonna 2004 valmistuneissa. Muutoin erot eri valmistumisvuosien välillä olivat pieniä ja jakaumat kaiken kaikkiaan samantyyppisiä kuin edellisessäkin selvityksessä.

10.1 Asema organisaatiossa

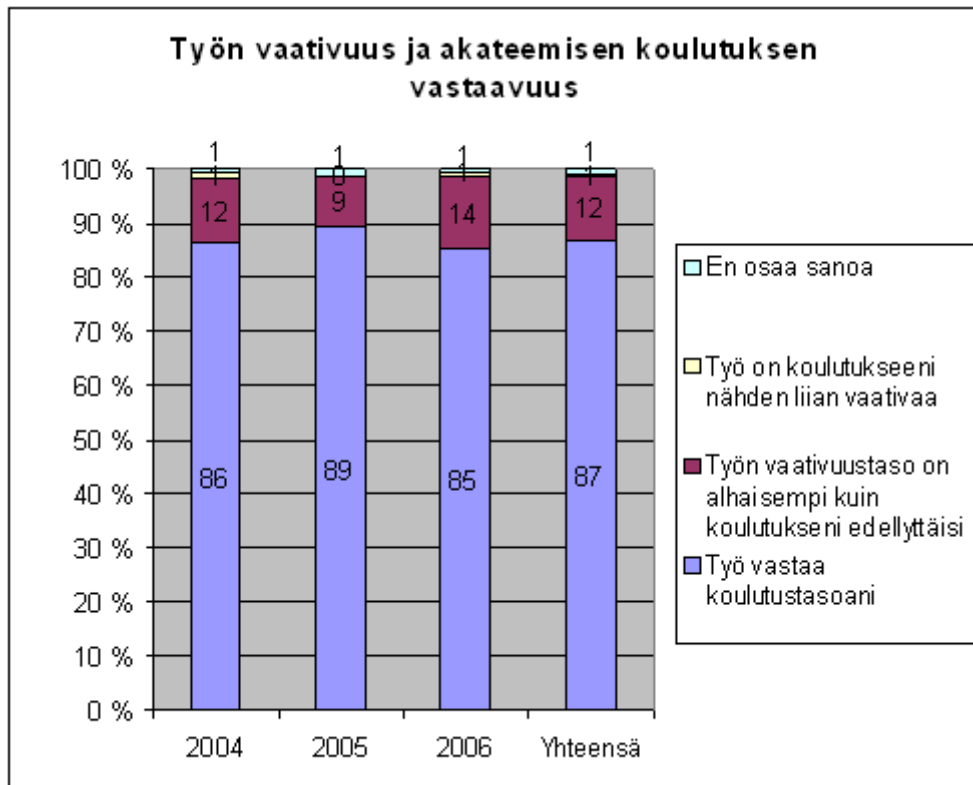
Edelliseen selvitykseen verrattuna asiantuntijatehtävissä toimivien määrä on noussut keskimäärin kymmenen prosenttiyksikköä. Nousu on tapahtunut kahtena kyselyä edeltävänä vuonna valmistuneiden kohdalla, joista viimeisimpänä eli vuonna 2006 valmistuneilla nousua edellis kertaan on peräti 21 prosenttiyksikköä. Vuonna 2005 ja vuonna 2002 valmistuneiden välillä eroa asiantuntijatehtävissä toimimisessa on 12 prosenttiyksikköä vuonna 2005 valmistuneiden hyväksi. Eniten ovat vähentyneet toimihenkilötehtävät sekä "muut" tehtävät. Esimies- ja johtotehtävien, opetus- / tutkimustehtävien sekä yrittäjien ja freelancereiden määrä on suunnilleen sama kuin edellisessäkin selvityksessä.

Miehet toimivat naisia useammin esimies- ja johto- (8 %/4 %) sekä asiantuntijatehtävissä (66 %/56 %). Naisia on miehiä useammin lähinnä toimihenkilötehtävissä (14 %/8 %). Erot ovat kasvaneet edellisestä selvityksestä erityisesti asiantuntija- ja toimihenkilötehtävien kohdalla. Asiantuntijoista miehiä on aiemman yhden prosenttiyksikön eron sijaan nyt peräti 11 prosenttiyksikköä enemmän kuin naisia ja toimihenkilöistä naisia on aiemman neljän prosenttiyksikön eron sijaan nyt kuusi prosenttiyksikköä enemmän kuin miehiä.

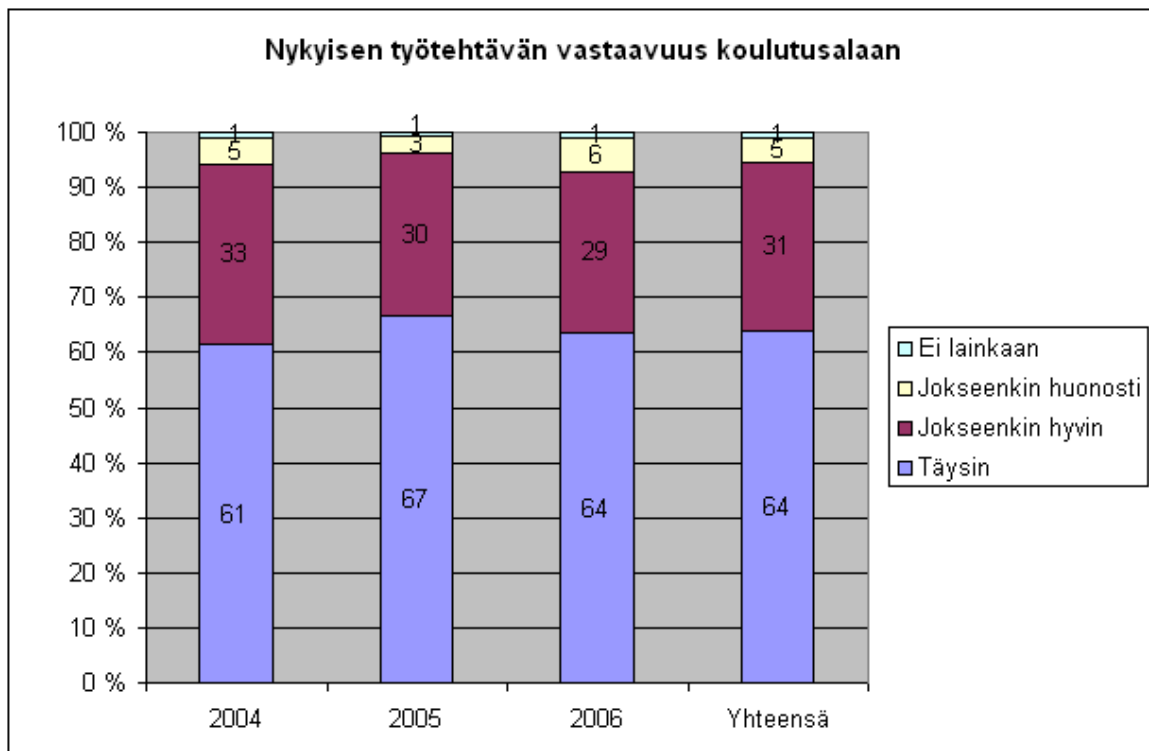
10.2 Työn vaativuustason ja akateemisen koulutuksen vastaavuus

Vastaajien kokemus työn vaativuustason ja akateemisen koulutuksen vastaavuudesta on vahvistunut edelliseen selvitykseen verrattuna yhteensä kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Vahvistumista on tapahtunut jokaisena tarkkailun alla olleena valmistumisvuotena, mutta voimakkainta se on ollut ensimmäisenä eli tässä tapauksessa vuonna 2004 valmistuneiden kohdalla. Kun aiemmin tähän ryhmään kuuluneista 69 prosenttia koki työnsä vastaavan koulutustasoaan, ajatteli niin nyt 86 prosenttia vastaajista. Työn vaativuustason kokeminen alhaiseksi on tässä ryhmässä vähentynyt 15 prosenttiyksikköä ja tuntemus vastaavuudesta lisääntynyt 17 prosenttiyksikköä.

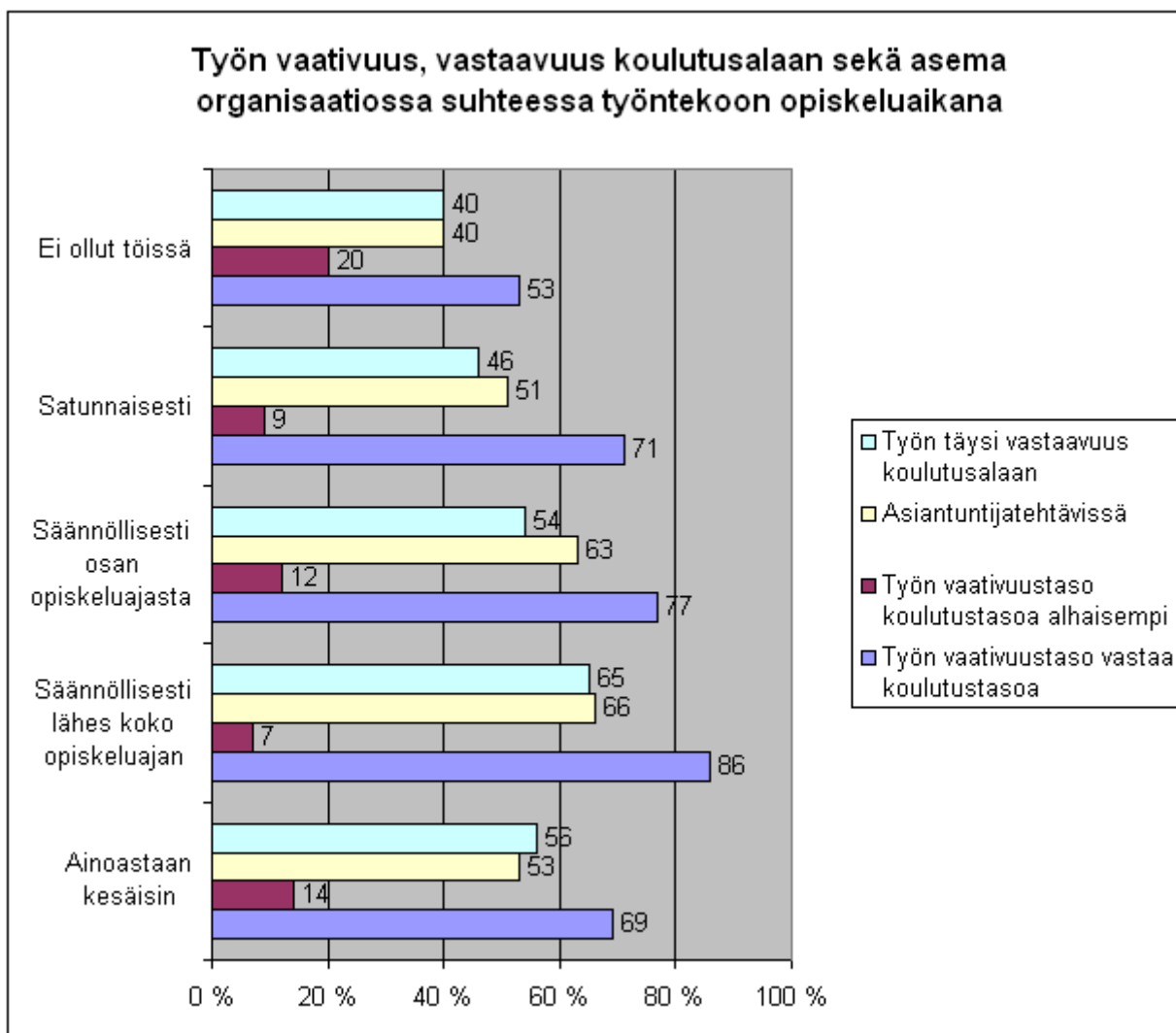

10.3 Nykyisen työn vastaavuus koulutusalaan

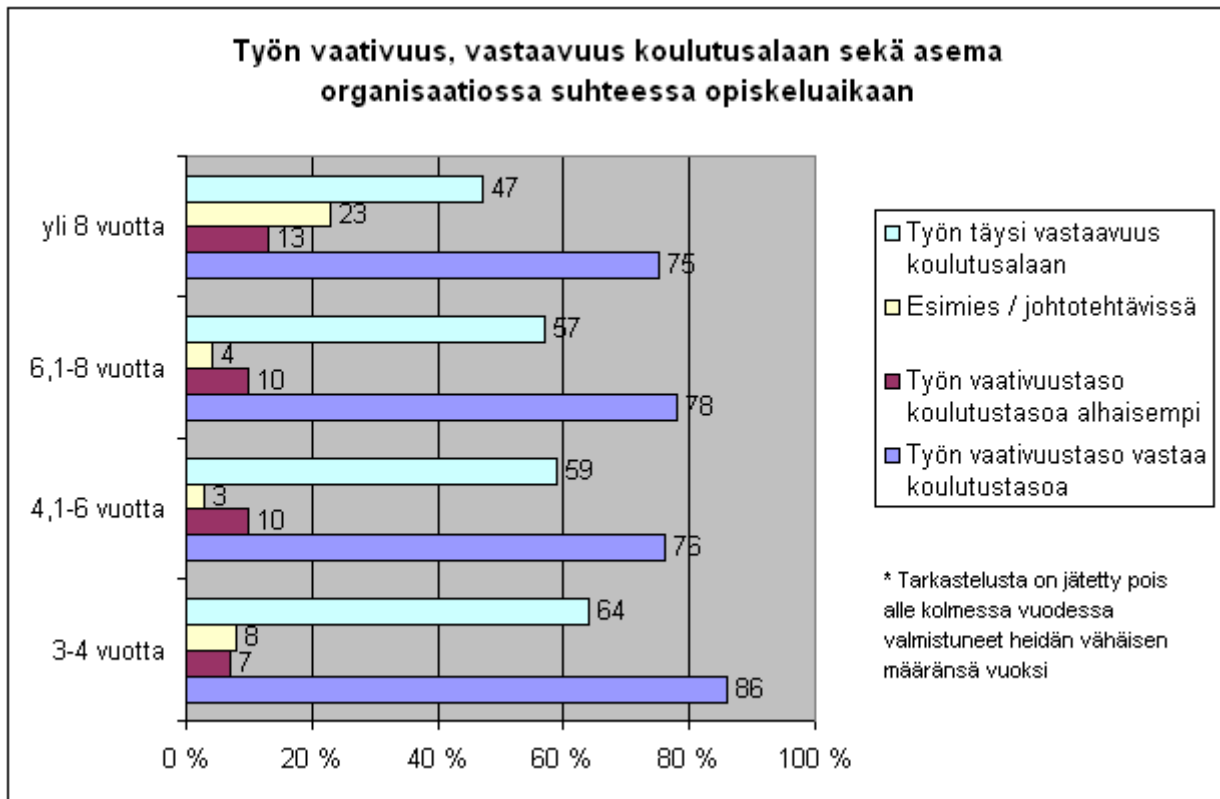
Vastaajien nykyisen työtehtävän täysi vastaavuus oikeustieteelliseen koulutusalaan on lisääntynyt edelliseen selvityskertaan verrattuna yhteensä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Huonosti tai ei lainkaan koulutusalaan vastaavat työtehtävät ovat vähentyneet edellisen selvityksen yhdeksästä prosentista nykyiseen kuuteen prosenttiin. Vastaajat ovat siis pääasiassa koulutusalaansa vastaavissa töissä. Lisääntymistä on tapahtunut erityisesti lähimpänä kyselyhetkeä eli vuosina 2005 ja 2006 valmistuneiden ryhmissä yhdeksästä kolmeentoista prosenttiyksiköä, ja koulutusalaan vastaamattomat työnkuvat ovat vähentyneet viidestä kahdeksaan prosenttiyksiköä.

Vastaajien valmistumisen jälkeistä työelämää suhteessa heidän opiskeluaikaiseen työntekoonsa tarkasteltaessa voidaan havaita, että säännöllinen, alasta riippumaton työnteko opiskeluaikana johtaa muita useammin koulutusta vastaaviin tehtäviin ja korkeampaan asemaan valmistumisen jälkeisessä työelämässä. Ne, jotka eivät ole käyneet opiskeluaikanaan töissä ovat säännönmukaisesti töissä käyneitä tovereitaan alhaisemmassa asemassa ja he tekevät muita suuremmalla todennäköisyydellä töitä, joiden vaativuustason on koulutustasoa alhaisempi. Parhaiten koulutustasoaan ja alaansa vastaaviin töihin sekä korkeampiin asemiin ovat päässeet säännöllisesti lukukausien aikana työskennelleet.

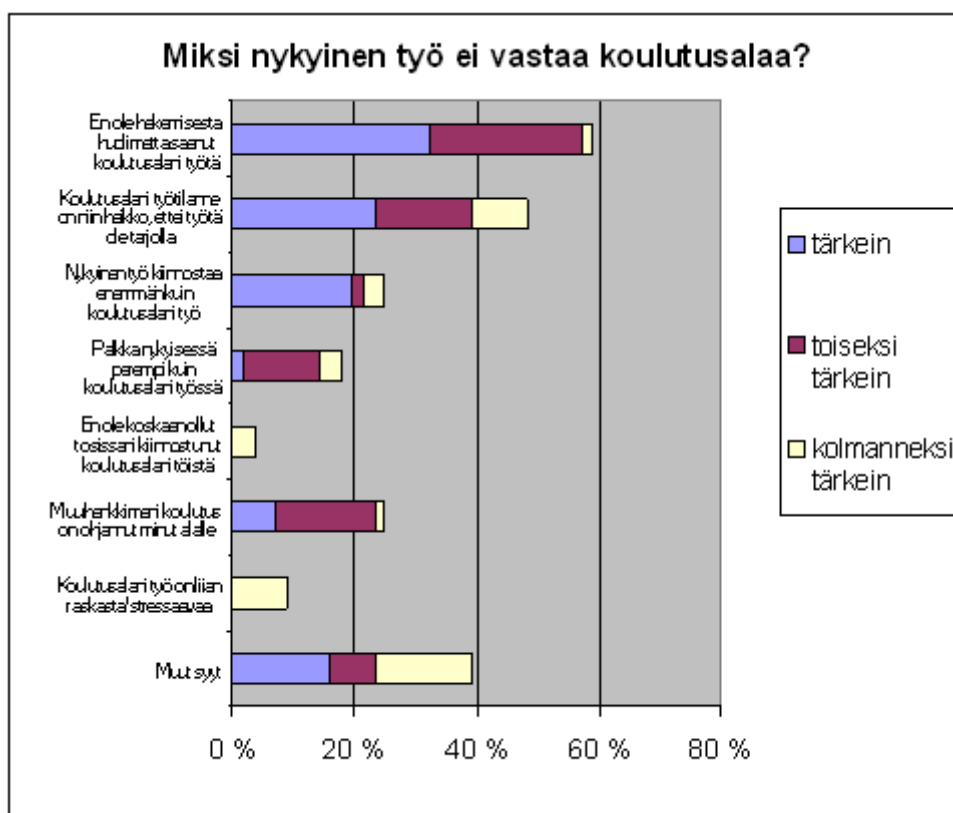
Myös opintojen kestolla ja työelämään sijoittumisella näyttäisi olevan hienoinen yhteys niin, että nopeimmin valmistuneet pääsevät tovereitaan useammin koulutustasoaan ja alaansa vastaavaan työhön. Tätä merkittävämpää lienee kuitenkin pisimpään eli yli 8 vuotta opiskelleiden kaksijakoinen sijoittuminen työelämään. He työskentelevät esimies- tai johtotehtävissä muita ryhmiä useammin, mitä selittänee esimerkiksi se, että heille on opintojen aikana kertynyt muita säännöllisempää ja pidempään kestänyttä, omaan alaan liittyvää työkokemusta. Näiden työelämässä korkeassa asemassa olevien vastapainona yli 8 vuotta opiskelleiden ryhmässä on kuitenkin myös suuri joukko sellaisia, joiden työn vaativuustaso on koulutustasoa alhaisempi. Selityksenä tälle lienee heidän korkeaan asemaan kivunneita tovereitaan hajanaisempi opintojen aikainen työhistoria. Opiskelun kesto ei siis näyttäisi heikentävän työelämään sijoittumista niin kauan kuin sitä kompensoi työnteolla.

Tiedusteltaessa vastaajilta heidän omaa näkemystään siitä, miksi nykyinen työ ei heidän mielestään vastaa koulutusalaan, oli tilanne jokseenkin samankaltainen kuin edellisessä selvityksessä. Kysymyksessä vastaajilla oli mahdollisuus ilmoittaa korkeintaan kolme tärkeintä syytä. Ainakin yhden syyn ilmoitti 56 vastaajaa, taulukon prosenttiosuudet kaikille tärkeimmille syille on laskettu tämän määrän mukaan. Kuvio osoittaa siis sen osuuden näistä 56:sta vastaajasta, jotka ovat kunkin syyn ilmoittaneet, ja miten maininnat jakautuvat tärkeimmän, toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmän syyn välillä. Toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmän syyn on ilmoittanut vain osa syitä ilmoittaneista vastaajista, joten niiden yhteenlasketut osuudet eivät summaudu sataan.

Eniten mainintoja tärkeimmäksi syyksi saavat "en ole hakemisestani huolimatta saanut koulutusalani työtä" ja "koulutusalan työtilanne on niin heikko, että työtä ei ole tarjolla". Rungas puolet ilmoitti jommankumman näistä syistä tärkeimmäksi. Kaikkiaan noin 60% ilmoitti joksikin kolmesta tärkeimmäksi syyksi, ettei ollut hakemisesta huolimatta oman alan työtä saanut. Edellisessä selvityksessä havaittua eroa sukupuolten välillä alaa vastaamattomuuden syissä ei esiintynyt, vaan jakaumat olivat suhteellisen matalat yksittäisten kohtien vastaajamäärät huomioiden varsin samansuuntaiset molemmilla sukupuolilla.

Vastaajista 40% oli ilmoittanut jonkin “muun syyn” vaikuttaneen siihen, ettei nykyinen työ vastaa omaa koulutusalaan. Näistä yleisemmin erottui jonkinlainen viittaus paikalliseen työtilanteeseen, ettei oman alan työtä ainakaan lähiseudulla ole hyvin tarjolla. Lisäksi yksittäisiä mainintoja saivat kehitysmahdollisuudet/palkka/edut nykyisessä työssä, kontaktien puute, kokemus sukupuoleen tai ikään perustuvasta syrjinnästä, äitiysloma ja sopivan oman alan työn odottaminen.

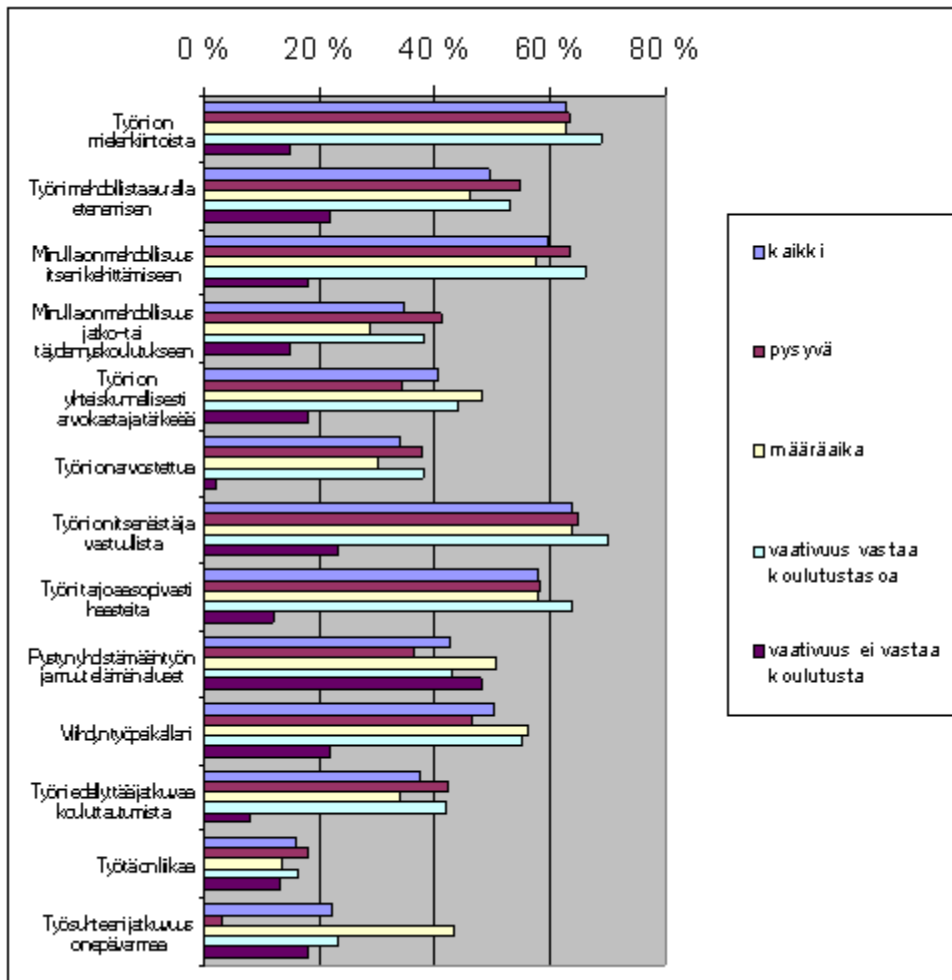

10.4 Nykyisen työn arviointia

Vastaajien näkemykset nykyisestä työstään olivat varsin pitkälti pysyneet samantyyppisinä kuin edellisessä selvityksessä. Noin 60% vastaajista oli täysin samaa mieltä arvioista, joiden mukaan oma työ on itsenäistä ja vastuullista (64%) sekä mielenkiintoista (63%), tarjoaa mahdollisuuden itsen kehittämiseen (60%) sekä tarjoaa sopivasti haasteita (58%).

Kokemus työn arvostuksesta ja työiihtyvyydestä on hieman parantunut vuoden 2004 selvityksen tuloksiin verrattuna; nyt 50% vastaajista on täysin samaa mieltä väittämästä “viihdyn työpaikallani” (44% kolme vuotta aiemmin). Samansuuntainen ero oli myös väittämien “työni on arvostettua” (nyt 34%, edellisessä 25%) ja “työni on yhteiskunnallisesti arvokasta ja tärkeää” (nyt 41%, edellisessä 37%) osalta. Eri tyyppisissä töissä erot noudattivat oletettavaa jakaumaa, jossa niiden, jotka katsoivat työnsä vaativuuden vastaavan koulutustaan, arviot olivat yleisesti jonkin verran positiivisemmat kuin kaikkien vastaajien, ja niiden, jotka katsoivat, että työn vaativuus ei koulutusta vastaa, arviot selvästi muita negatiivisempia (mm. heistä vain 2% piti työtään arvostettuna ja 18% yhteiskunnallisesti arvokkaana ja tärkeänä. Nämä arviot ovat heikentyneet verrattuna samaan ryhmään vuoden 2004 selvityksessä).

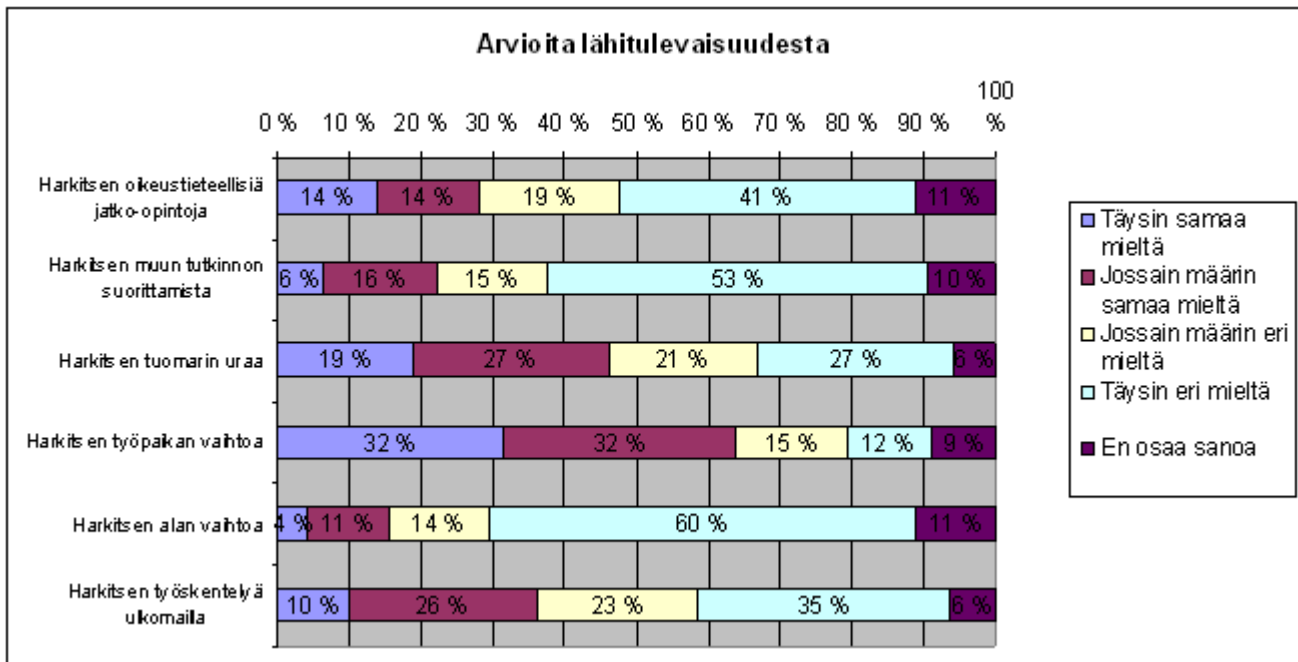
Sukupuolten välillä eroa ilmeni tässä selvityksessä kolmessa kysymyksessä. Naiset olivat useammin sitä mieltä, että pystyvät yhdistämään työn ja muut elämän alueet (46% vs 37%). Toisaalta naiset myös miehiä useammin kokivat, että työtä on liikaa (20% vs 10%) ja että työsuhteen jatkuvuus on epävarmaa (26% vs 15%). Ero jatkuvuuden odotuksessa havaittiin jo edellisessä selvityksessä. Tällä kertaa ei ollut havaittavissa merkittävää eroa kokemuksessa työn itsenäisyydestä ja vastuullisuudesta, jota vuoden 2004 miesvastaajat olivat kokeneet jonkin verran naisia enemmän.

10.5 Vastaajien tulevaisuudennäkökymät

Tulevaisuudennäkökymien osalta vastaajilta tiedusteltiin näkökymiä samoihin asioihin kuin kolme vuotta aiemmin. Suurin ero oli, että tuomarin uran suosio oli kuitenkin vastaajien mielestä noussut huomattavasti; tällä kertaa 19% oli täysin samaa mieltä ja 27% jossain määrin samaa mieltä siitä, että harkitsee tätä uravaihtoehtoa. Edellisessä selvityksessä vastaavat luvut olivat 10% ja 21%. Tuomarien palkkaus uudistus toteutettiin jo vuoden 2000 keväällä, kuten myös uusi laki tuomarien nimittämisestä. Näiden uudistusten tavoitteena oli myös lisätä tuomarinuran houkuttelevuutta, koska lähivuosina merkittävä osa nykyisestä tuomarikunnasta saavuttaa eläkeiän. On epäselvää missä määrin nämä eri tekijät ovat vaikuttaneet edellisen selvityksen jälkeen, mutta tuomarinuran kiinnostavuus vaikuttaisi lisääntyneen vastavalmistuneiden keskuudessa kuluneen kolmen vuoden aikana. Kiinnostus on lisääntynyt erityisesti työssä olevien vastaajien ryhmissä. Tällä hetkellä pysyvässä työssä olleista 15% (9% v. 2004) harkitsi ainakin jossain määrin tuomarin uraa, määräaikaisessa työssä olleista 46% (29%) ja työttömänä olleista sama 44% kuin edellisen selvityksen aikaan.

Ulkomailla työskentelyä oli ainakin jossain määrin harkinnut 36% kuten edellisessäkin selvityksessä. Oikeustieteellisen jatkokutkinnon tai jonkin muun tutkinnon suorittamiseen mielenkiinto oli vähentynyt hieman; Oikeustieteellisiä jatko-opintoja harkitsi ainakin jossain määrin 28% ja muun tutkinnon suorittamista 22%, kun vastaavat luvut edellisen selvityksen aikaan olivat 31% ja 26%. Alan vaihtoa harkitsi ainakin jossain määrin sama 15%;n osuus kuin vuoden 2004 selvityksessä.

Työttöminä olleilta vastaajilta tiedusteltiin heidän uskoaan työllistymiseen seuraavan vuoden aikana. 25 vastanneesta 20% oli "täysin samaa mieltä" siitä, että uskoo työllistyvänsä vuoden aikana. 28% oli jokseenkin samaa mieltä aiheesta. Jossain määrin tai täysin eri mieltä oli 36% näistä vastaajista. Näin ollen työttömänä olleiden usko omaan työllistymiseen vuoden aikana vaikuttaisi vähentyneen, koska aiemmassa selvityksessä 50% uskoi varmasti työllistyvänsä vuodessa, ja vain 15% oli jossain määrin tai täysin eri mieltä.

Määräaikaaisessa työsuhteessa olleiden usko pysyvään työsuhteeseen työllistymiseen oli olennaisesti samalla tasolla kuin edellisessä selvityksessä. Varmasti pysyvään työsuhteen uskoi työllistyvänsä 20% (22% edellisessä), ja jossain määrin tätä mieltä oli 28% (27%). Jossain määrin eri mieltä työllistymismahdollisuudesta oli 23% (24%) ja täysin eri mieltä 19% (19% myös edellisessä selvityksessä).

11 Päätesanat

Tässä selvityksessä on pyritty luomaan kuva vastavalmistuneiden oikeustieteilijöiden asemasta työmarkkinoilla ja keskeisistä muutoksista kuluneen kolmen vuoden aikana. Raportti pohjaa vahvasti vuonna 2004 laadittuun selvitykseen, joten useimmissa kohdissa on mahdollista tehdä alustavia vertailuja ajanjakson aikana tapahtuneesta.

Ensimmäisenä huomiona voidaan todeta, että kaiken kaikkiaan vastavalmistuneiden tilanne vaikuttaa kohtuullisen valoisalta. Työllistyminen tutkinnon suorittamisen jälkeen on valtaosalle ollut suhteellisen nopeaa, ja työn koetaan vastaavan omaa koulutustasoa varsin hyvin. Työt eivät ole rajoittuneet vain juristin pätevyyttä edellyttäviin töihin, vaan myös muun tyyppisistä töistä koetaan jossain määrin työllistytyn koulutusta vastaavasti, "ainakin osin" lakimiestehtäviin. Kun samaan aikaan todetaan myös esimerkiksi kiinnostuksen tuomarinuralle kasvaneen jonkin verran vastaajien joukossa, vaikuttaisi siltä, että erilaisia vaihtoehtoja on suhteellisen hyvin.

Palkkataso on ensimmäisissä työtehtävissä noussut suhteellisesti siten, että valmistumisvuotensa suosituspalkkaa saavien osuus ensimmäisissä työtehtävissään keskimäärin kohosi koko tarkastelujakson aikana valmistuneilla verrattuna aiemmassa selvityksessä tutkittuun joukkoon. Samoin suoraan valmistumisen jälkeen pysyvään työsuhteeseen työllistyneiden määrä kasvoi määräaikaisten kustannuksella. Nämä havainnot viittaavat lakimieskoulutuksen saaneiden kysynnän kasvuun työmarkkinoilla.

Samalla kun keskiluvut ovat kehittyneet vastavalmistuneiden kannalta suotuisasti, on syytä kiinnittää huomio työkokemuksen merkitykseen. Niin työnsaannin kuin valmistumisen jälkeisen työuran alun palkkatason kannalta ymmärrettävästi merkittävän oman alan työkokemuksen vaikutus näyttää lisääntyneen edellisestä selvityksestä. Kun työkokemus on lisääntynyt erityisesti miehillä, on myös samaan aikaan keskipalkkojen ero valmistumisen jälkeen miesten ja naisten välillä kasvanut jonkin verran. Erityisesti erot kuitenkin liittyvät opintojen aikana hankittuun oman alan työkokemukseen. Niiden, joilla työura on käynnistynyt omalla alalla jo opiskeluaikana, tilanne on kaikilla tässä selvityksessä käytetyillä mittareilla selkeästi parempi kuin niillä, joilla ei työkokemusta ole opiskeluajalta karttunut. Huomiota olisikin kiinnitettävä opintojen ja työn yhteensovittamiseen niin, että mahdollisimman monella olisi mahdollisuus saada opintojen yhteydessä jonkin verran oman alan työkokemusta, mutta kuitenkin niin, että opiskeluaikainen työnteko ei muutu itsetarkoitukseksi ja hidasta valmistumista liiaksi. Keskeisin yksittäisistä opintoja viivästyttäneistä tekijöistä vastaajien mielestä oli tässäkin selvityksessä kokoaikatyo opintojen ohella.

Viitatu lähteet:

Mäkitalo-Keinonen Tiina. 2004. Vastavalmistuneiden työelämään sijoittuminen 2001-2003. Suomen Lakimiesliitto.

Opetusministeriö. 2006. Yliopistotilastot 2005. Opetusministeriön julkaisuja 2006:37.

Kyselylomake

Julkaistu muotoiltuna web-lomakkeena. Julkaistun lomakkeen ulkoasu ei vastaa liitettä.

ITAUSTATIEDOT JA OPISKELU

1. Syntymävuosi
2. Sukupuoli
 - 1 Nainen
 - 2 Mies
3. Äidinkieli
 - 1 Suomi
 - 2 Ruotsi
 - 3 Muu, mikä
4. Kotitalouteesi kuuluvat lapset
 - 1 Lasta ->
 - 2 Syntymävuodet —>
5. Työpaikan sijainti (ellet ole ansiotyössä, merkitse tähän asuinpaikkasi)
 - 1 Uusimaa
 - 2 Varsinais-Suomi
 - 3 Itä-Uusimaa
 - 4 Satakunta
 - 5 Kanta-Häme
 - 6 Pirkanmaa
 - 7 Päijät-Häme
 - 8 Kymenlaako
 - 9 Etelä-Karjala
 - 10 Etelä-Savo
 - 11 Pohjois-Savo
 - 12 Pohjois-Karjala
 - 13 Keski-Suomi
 - 14 Etelä-Pohjanmaa
 - 15 Pohjanmaa
 - 16 Keski-Pohjanmaa
 - 17 Pohjois-Pohjanmaa
 - 18 Kainuu
 - 19 Lappi
 - 20 Ahvenanmaa
 - 21 Ulkomaat, mikä?
6. Suoritettu tutkinto
 - 1 OTM
 - 2 OTK
7. Valmistumiskuukausi ja -vuosi
8. Tutkinnon suorittamisen kokonaiskesto (ilmoita puolen vuoden tarkkuudella)
9. Yliopisto, josta olet valmistunut
 - 1 Helsingin yliopisto
 - 2 Turun yliopisto
 - 3 Lapin yliopisto
 - 4 Vaasa / Helsingin yliopisto
 - 5 Åbo Akademi
 - 6 Muu, mikä?
10. Oletko auskultoinut?
 - 1 Kyllä
 - 2 En, mutta olen kiinnostunut tai aion auskultoida
 - 3 En, enkä ole kiinnostunut auskultoimisesta
 - 4 Auskultoin tällä hetkellä
11. Kuulutko Suomen Lakimiesliittoon?
 - 1 Kyllä
 - 2 En
12. Toimitko opiskeluaikanaasi opiskelijajärjestössä?
 - 1 Kyllä, aktiivisesti
 - 2 Kyllä, jonkin verran
 - 3 En
13. Työskentelitkö opiskeluaikana?
 - 1 Ainoastaan kesäisin
 - 2 Säännöllisesti lukukausienkin aikana koko/lähes koko opiskeluajan
 - 3 Säännöllisesti lukukausienkin aikana osan opiskeluajasta
 - 4 Satunnaisesti
 - 5 En ollut töissä opiskeluaikana
14. Hankitko opiskeluaikana KOULUTUSALAASI liittyvää työkokemusta (mukaan lukien opintoihin liittyvät työharjoittelujaksot)?
 - 1 Olin kokopäivätyössä yhteensä kk
 - 2 Olin osa-aikatyössä yhteensä kk
 - 3 En tehnyt alaani liittyviä töitä opiskeluaikana
15. Jos katsot opintojesi viivästyneen, mitkä olivat mielestäsi tärkeimmät syyt? (valitse 1-3 tärkeintä)
 - 1 Työskentely opintojen ohella kokopäiväisesti
 - 2 Työskentely opintojen ohella osa-aikaisesti
 - 3 Varusmiespalvelu/siviilipalvelu
 - 4 Äitiys-, isyys- tai vanhempainloma
 - 5 Tutkielman viivästyminen
 - 6 Opiskelu ulkomailla
 - 7 Opiskelu jossakin muussa oppilaitoksessa
 - 8 Opiskelumotivaation puute
 - 9 Harrastukset
 - 10 Epävarmuus työllistymisestä
 - 11 Sairaus
 - 12 Muu syy, mikä?
 - 13 En katso opintojeni viivästyneen

16. Muu koulutus
- 1 VTM/YTM
 - 2 KTM/Ekonomi
 - 3 DI
 - 4 Merkonomi/Tradenomi
 - 5 Muu, mikä?
 - 6 Opinnot toiseen tutkintoon ovat vielä kesken, tutkinto?

- 4 Euroopan unioni
- 5 Asianajotoimisto tai muu vastaava
- 6 Rahoituslaitos (esim. pankki)
- 7 Vakuutuslaitos
- 8 Järjestö
- 9 Yritys
- 10 Oma yritys
- 11 Muu, mikä ?

II TYÖTILANNE VALMISTUMISHETKELLÄ

17. Kuinka kauan hait/olet hakenut ensimmäistä työpaikkaa valmistuttuasi? (Merkitse 0, jos sinulla oli määräaikainen tai pysyvä työpaikka valmistuessasi) (kuukautta)

18. Millainen on/oli ensimmäinen työpaikkasi valmistuttuasi?

- 1 Pysyvä, kokoaikainen ja vastasi koulutustani
- 2 Pysyvä, osa-aikainen ja vastasi koulutustani
- 3 Määräaikainen, kokoaikainen ja vastasi koulutustani
- 4 Määräaikainen, osa-aikainen ja vastasi koulutustani
- 5 Pysyvä, kokoaikainen, ei vastannut koulutustani
- 6 Pysyvä, osa-aikainen, ei vastannut koulutustani
- 7 Määräaikainen, kokoaikainen, ei vastannut koulutustani
- 8 Määräaikainen, osa-aikainen, ei vastannut koulutustani
- 9 En ole vielä hakenut töitä
- 10 En ole valmistumisen jälkeen saanut töitä
- 11 Muu, mikä?

19. Miten sait ensimmäisen työpaikkasi?

- 1 Vastasin lehti-ilmoitukseen
- 2 Internetin kautta (esim. yritysten kotisivut)
- 3 Rekrytointipalvelujen kautta
- 4 Työvoimatoimiston välityksellä
- 5 Lakimiespörssin kautta
- 6 Ainejärjestön työnvälityksestä
- 7 Henkilökohtaisten suhteiden avulla
- 8 Olen työskennellyt saman työnantajan palveluksessa opintojeni aikana
- 9 Tein tutkielman nykyiselle työnantajalleni
- 10 Minulle tarjottiin työtä
- 11 Otin oma-aloitteisesti yhteyttä työnantajiin
- 12 Työskentelin omassa yrityksessä
- 13 Muuta kautta, miten?

20. Oliko työnantajasi

- 1 Valtio
- 2 Kunta
- 3 Kirkko

21. Työskentelitkö lakimiestehtävissä?

- 1 Kyllä, kokonaan
- 2 Kyllä, osittain, muu tehtäväalueeni oli
- 3 Ei, tehtäväalueeni oli

Työpaikan saamiseen vaikuttaneet tekijät

22. Arvioi seuraavien tekijöiden merkitystä ENSIMMÄISEN valmistumisen jälkeisen työpaikan saamisen kannalta. Jos olit jo töissä valmistuessasi, vastaa sen työn perusteella

Valitse sopivin vaihtoehto

- 3= Jossain määrin tärkeä
- 2= Ei kovin tärkeä
- 1= Ei lainkaan tärkeä
- 0= En osaa sanoa

- 1 Akateeminen tutkinto
- 2 Tutkinnon antamat ammatilliset pätevyyydet
- 3 Opintomenestys
- 4 Opiskelun kesto
- 5 Pro gradun aihe
- 6 Alan työkokemus
- 7 Muu työkokemus
- 8 Muut opinnot tai muu koulutus
- 9 Kielitaito
- 10 Oma aktiivisuus
- 11 Järjestö- tai opiskelijatoimintakokemus
- 12 Sukupuoli
- 13 Sattuma
- 14 Muu

Mikäli vastasit muu, mikä ?

Oliko työsi muodollisena pätevyysvaatimuksena korkeakoulututkinnon suorittaminen?

- 1 Kyllä, nimenomaan OTM/OTK-tutkinto
- 2 Kyllä, ylempi korkeakoulututkinto
- 3 Kyllä, korkeakoulututkinto
- 4 Ei edellytetty korkeakoulututkintoa

23. Mikä on/oli bruttopalkkasi ensimmäisessä valmistumisesi jälkeisessä työpaikassa? (euroa/kk)

24. Miten bruttopalkkasi ensimmäisessä valmistumisen jälkeisessä työpaikassasi vastaa/vastasi työtehtäviäsi?

- 1 Palkkani on/oli sopusoinnussa tehtävieni kanssa
- 2 Palkkani on/oli liian suuri tehtäviini nähden
- 3 Palkkani on/oli liian pieni tehtäviini nähden
- 4 En osaa sanoa

25. Teetkö/teitkö ylitöitä?

- 1 Joka viikko
- 2 Lähes joka viikko
- 3 Muutaman kerran kuukaudessa
- 4 Satunnaisesti
- 5 En tee ylitöitä

26. Oletko vaihtanut työpaikkaa ensimmäisen valmistumisen jälkeisen työpaikan jälkeen?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

27. Mikä oli syy työpaikan vaihtoon?

- 1 Mielenkiintoisempi tehtävä
- 2 Parempi palkka
- 3 Parempi asema
- 4 Työ vastasi paremmin koulutustani
- 5 Elämäntilanne
- 6 Auskultointi
- 7 Määräaikainen työsuhde
- 8 Työni jatkuvuus oli epävarmaa
- 9 Muu, mikä?

28. Kuinka monessa työsuhhteessa olet ollut valmistuttuasi? (kpl)

Työttömyyden syyt

29. Jos sinulla on ollut valmistumisen jälkeen työttömyysjaksoja, arvioi TYÖTTÖMYYTEESI SYITÄ seuraavien väittämien perusteella.

(Jos et ole ollut työttömänä siirry kysymykseen 31)

Valitse sopivin vaihtoehto:

- 4= Täysin samaa mieltä
- 3= Jossain määrin samaa mieltä
- 2= Jossain määrin eri mieltä
- 1= Täysin eri mieltä
- 0= En osaa sanoa

- 1 En ole löytänyt koulutusta vastaavaa työtä
- 2 Koulutukseni ei ole antanut riittäviä työnhaku- tai työelämävalmiuksia
- 3 Minulla ei ole ollut tarpeeksi työkokemusta
- 4 Asuinpaikkakunnallani ei ole ollut tarjolla sopivia töitä
- 5 Määräaikaisten työsuhteiden väliin on jäänyt työttömyysjaksoja
- 6 En ole löytänyt itseäni kiinnostavaa työtä
- 7 En ole halunnut toimia aktiivisesti työelämässä
- 8 Muut syyt

Mikäli vastasit muut syyt, mitkä ?

30. Kuinka monta kuukautta olet yhteensä ollut työttömänä valmistuttuasi? (kk)

III NYKYINEN TYÖTILANNE

31. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tilannettasi TAMMIKUUSSA 2007?

- 1 Pysyvä kokoaikatyö
- 2 Määräaikainen kokoaikatyö
- 3 Osa-aikatyö, tuntia/viikko
- 4 Päätoiminen, tutkintoon johtava opiskelu, tutkinto?
- 5 Yrittäjä
- 6 Ns. freelancer tai keikkatyö
- 7 Työtön
- 8 Äitiys-, isyys- tai vanhempainloma
- 9 Hoitovapaa
- 10 Armeija/siviilipalvelus
- 11 Muu, mikä?

32. Mikä on asemasi organisaatiossa?

(Kysymykset 32-36 työssäoleville, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomalla tai hoitovapaalla pysyvästä työsuhteesta oleva, vastaa työsi perusteella)

- 1 Esimies- / johtotehtävät
- 2 Asiantuntijatehtävät
- 3 Toimihenkilötehtävät
- 4 Yrittäjä / ammatinharjoittaja / freelancer
- 5 Opetus- / tutkimustehtävät
- 6 Muu, mikä?

33. Miten nykyisen työsi vaatavuustaso vastaa mielestäsi akateemista koulutusta?

- 1 Työ vastaa koulutustasoani
- 2 Työn vaatavuustaso on alhaisempi kuin koulutukseni edellyttäisi
- 3 Työ on koulutukseeni nähden liian vaativaa
- 4 En osaa sanoa

34. Miten nykyinen työtehtäväsi vastaa mielestäsi koulutusalaasi?

- 1 Täysin
- 2 Jokseenkin hyvin
- 3 Jokseenkin huonosti
- 4 Ei lainkaan
- 5 En osaa sanoa

35. Jos koet olevasi työssä, joka ei vastaa koulutusalaasi, mitkä ovat mielestäsi siihen eniten vaikuttaneet tekijät? Valitse oheisesta listasta 1-3 tärkeintä tekijää ja laita ne tärkeysjärjestykseen.

1. En ole hakemisesta huolimatta saanut koulutusalaani työtä

2. Koulutusalan työtilanne on niin heikko, ettei työtä ole tarjolla
 3. Nykyinen työni kiinnostaa minua enemmän kuin koulutusalaani vastaava työ
 4. Palkka on nykyisessä työssäni parempi kuin koulutusalaani vastaavassa työssä
 5. En ole koskaan ollut tosissani kiinnostunut koulutusalan töistä
 6. Muu hankkimani koulutus on ohjannut minut alalle
 7. Koulutusalan työ on liian raskasta/stressaavaa
 8. Muut syyt
- Mikäli vastasit muut syyt, mitkä ?

- tutkinnon suorittamista
- 3 Harkitsen tuomarin uraa
- 4 Harkitsen työpaikan vaihtoa
- 5 Harkitsen alan vaihtoa
- 6 Harkitsen työskentelyä ulkomailla
- 7 Olen työtön ja uskon työllistyväni seuraavan vuoden aikana koulutustani vastaavaan työhön
- 8 Työsuhteeni on määräaikainen ja uskon saavani pysyvän työpaikan seuraavan vuoden aikana

Muita oikeustieteellistä koulutusta tai tätä tutkimusta koskevia kommentteja?

Nykyinen työ

36. Arvioi NYKYISTÄ työtäsi seuraavien väittämien perusteella.

Valitse sopivin vaihtoehto:

- 4= Täysin samaa mieltä
- 3= Jossain määrin samaa mieltä
- 2= Jossain määrin eri mieltä
- 1= Täysin eri mieltä
- 0= En osaa sanoa

- 1 Työni on mielenkiintoista
- 2 Työni mahdollistaa uralla etenemisen
- 3 Minulla on mahdollisuus itseni kehittämiseen
- 4 Minulla on mahdollisuus jatko- tai täydennuskoulutuksen hankkimiseen
- 5 Työni on yhteiskunnallisesti arvokasta tai tärkeää
- 6 Työni on arvostettua
- 7 Työni on itsenäistä ja vastuullista
- 8 Työni tarjoaa sopivasti haasteita
- 9 Pystyn yhdistämään työn ja muut elämän alueet
- 10 Viihdyn työpaikallani
- 11 Työni edellyttää jatkuvaa kouluttautumista
- 12 Työtä on liikaa
- 13 Työsuhteeni jatkuvuus on epävarmaa

Arvio lähitulevaisuudesta

37. Arvioi lähitulevaisuuden (noin seuraavan vuoden) suunnitelmiasi ja toiveitasi. Vastaa soveltuvin osin. Valitse sopivin vaihtoehto:

- 4= Täysin samaa mieltä
- 3= Jossain määrin samaa mieltä
- 2= Jossain määrin eri mieltä
- 1= Täysin eri mieltä
- 0= En osaa sanoa

- 1 Harkitsen oikeustieteellisten jatko-opintojen aloittamista
- 2 Harkitsen muun ammatti- tai korkea-asteen

SUOMEN LAKIMIESLIITTO -
FINLANDS JURISTFÖRBUND ry

OPISKELIJAJÄRJESTÖJEN
TUTKIMUSSÄÄTIÖ
OTUS
STUDENT RESEARCH FOUNDATION